

Link: <http://www.pka.edu.pl/ankieta.htm>

Kod: **ddJkgT**

Profil praktyczny

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: **Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie**

Data przeprowadzenia wizytacji: **10-11 marca 2022 r.**

Warszawa, 2022

Spis treści

---

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	6
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	7
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	7
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	15
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	27
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	33
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	36
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	38
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	42
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	44
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	48
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	49
Zalecenia	54
5. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)	54
6. Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia_____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Część I - ocena losowo wybranych prac etapowych _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Część II - ocena losowo wybranych prac dyplomowych _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Nie dotyczy. _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 6. Oświadczenia przewodniczącego i pozostałych członków zespołu oceniającego **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. inż. Wiesław Skrzypczak, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. inż. Anna Rekiel, członek PKA
2. prof. dr hab. Bożena Muchacka, ekspert PKA
3. dr Natalia Smolarek-Kołecka, ekspert PKA ds. pracodawców
5. Paula Leśniewska, ekspert PKA ds. studenckich
6. mgr Agnieszka Socha-Woźniak, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii prowadzonym w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie przeprowadzona została z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2021/2022. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na powyższym kierunku.

Wizytacja została przeprowadzona zdalnie, zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej. Zespół oceniający zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni i Wydziału, a dalszy jej przebieg odbywał się zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem. W trakcie wizytacji przeprowadzono spotkania z zespołem przygotowującym raport samooceny, osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości na ocenianym kierunku, funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz publiczny dostęp do informacji o programie studiów, pracownikami odpowiedzialnymi za umiędzynarodowienie procesu kształcenia, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, studentami oraz nauczycielami akademickimi. Ponadto przeprowadzono hospitacje zajęć dydaktycznych, dokonano oceny losowo wybranych prac dyplomowych i etapowych, a także przeglądu bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji sformułowano wstępne wnioski, o których Przewodnicząca zespołu oceniającego oraz eksperci poinformowali Władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek	zootechnika i rybactwo: 51%, pedagogika: 25%, nauki o zdrowiu: 20%, filozofia: 4%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów/180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym	960 h /32 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	nie dotyczy	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	126	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	2234	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	123,41 ECTS	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	114,27 ECTS	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	81 ECTS	-

Nazwa kierunku studiów	zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia drugiego stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek	zootechnika i rybactwo: 51%, pedagogika: 20%, nauki o zdrowiu: 20%, filozofia: 9%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry/120 ECTS	

Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym	480 h/20 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	nie dotyczy	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	40	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	1449	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	78,57 ECTS	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	76,37 ECTS	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	67 ECTS	-

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	kryterium spełnione
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	kryterium spełnione
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	kryterium spełnione
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	kryterium spełnione

Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	kryterium spełnione
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	kryterium spełnione

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Wydział Bioinżynierii Zwierząt będąc częścią Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (powstał 1 września 1999 roku z połączenia istniejących szkół wyższych, tj. Akademii Rolniczo-Technicznej - o 50. letniej tradycji, Wyższej Szkoły Pedagogicznej oraz Warmińskiego Instytutu Teologicznego) pełni jego misję poprzez pomnażanie i upowszechnianie specjalistycznej wiedzy, mając na celu kształcenie wysoko wykwalifikowanej kadry dla potrzeb gospodarki.

Koncepcja kształcenia na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii opiera się na wykorzystaniu wiedzy i kompetencjach pracowników naukowo-dydaktycznych Wydziału Bioinżynierii Zwierząt, Uczelni - UWM oraz praktyków. Zgodnie ze Statutem Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie misją Uczelni jest kształcenie absolwentów i kadry naukowej na najwyższym poziomie merytorycznym, prowadzenie badań naukowych wynikających z potrzeb gospodarki i życia społecznego regionu i kraju oraz twórcze podtrzymywanie i rozwijanie kultury narodowej rozumianej jako dziedzictwo europejskie i ogólnoludzkie. Obecnie obowiązująca strategia Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie na lata 2021-2030 przyjęta Uchwałą Senatu nr 47 z dnia 21 stycznia 2021 roku a także misja Uczelni stanowią przesłankę do upracticznienia kształcenia, tworzenia programów kształcenia i realizacji projektów zwiększających szanse absolwentów na rynku pracy, tworzenia programów kształcenia o profilu praktycznym oraz wykraczających poza strukturę kształcenia kierunkowego jednoobszarowego z jednoczesnym podniesieniem stopnia przygotowania absolwentów. Misja i strategia Wydziału Bioinżynierii Zwierząt jest tożsama z celami i wartościami zawartymi w misji Uniwersytetu, a jednym z priorytetowych celów jest doskonalenie dotychczasowych kierunków i zakresów kształcenia oraz poszerzenie oferty edukacyjnej dostosowanej do potrzeb

środowiska zewnętrznego. Program rozwoju Wydziału na lata 2012-2016 i 2017-2020 oraz obecna Strategia rozwoju Wydziału na lata 2021-2030 jest spójna ze Strategią rozwoju Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie na lata 2021-2030. Uwzględniając misję Uniwersytetu oraz Strategię Wydziału, oferta kształcenia wpisuje się w Strategię rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do 2025 oraz strategię rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego do 2030 roku, które określają potrzeby rozwoju regionu, w tym intensywny rozwój turystyki i branż pokrewnych, w których Warmia i Mazury wykazują potencjał rozwojowy. W zakresie turystyki poznawczej/ edukacyjnej, wypoczynkowej i zdrowotnej założono zwiększone zapotrzebowanie na wykwalifikowaną kadrę stwarzając absolwentom realne szanse zatrudnienia. W tym kontekście oferta kształcenia na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii wpisuje się w wyżej wymienione potrzeby. Kierunek, ze względu na merytoryczne treści kształcenia oraz zakładane efekty uczenia się studentów i aktywność zawodową absolwentów, przyporządkowany jest do: dziedziny nauk rolniczych, dyscypliny naukowej zootechnika i rybactwo; dziedziny nauk społecznych, dyscypliny naukowej pedagogika; dziedziny nauk medycznych i nauk o zdrowiu, dyscypliny naukowej nauki o zdrowiu; dziedziny nauk humanistycznych, dyscypliny naukowej filozofia; z dyscypliną wiodącą: zootechnika i rybactwo. Koncepcja i cele kształcenia mieszczą się w dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, przyporządkowanie jest zasadne i w pełni poprawne.

Prace koncepcyjne nad utworzeniem kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii rozpoczęto:

- studia pierwszego stopnia w roku akademickim 2013/2014,
- studia drugiego stopnia w roku akademickim 2016/2017.

Przy opracowywaniu programu kształcenia dla kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii wykorzystano następujące wzorce międzynarodowe:

- The Quality Assurance Agency for Higher Education (QAA), Subject benchmark statements, Agriculture, horticulture, forestry, food and consumer sciences (2009),
- Summary of Outcomes - Agriculture, Tuning Educational Structures in Europe,
- European Commission, Education & training, European Qualifications Framework,
- ZALECENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej 6.5.2008 PL).

W opracowaniu koncepcji i programu kształcenia posłużono się również ogólnodostępnymi informacjami o kierunkach studiów z zakresu wykorzystania interakcji człowiek-zwierzę, pozostających w ofercie kształcenia zagranicznych ośrodków, w tym m.in.:

- <http://www.oakland.edu/animalassistedtherapy>
- <http://www.vetmeduni.ac.at/en/studies-teaching/university-courses/animal-assisted-therapy-and-animal-assisted-supportive-measures/>
- http://www.redlands.edu/academics/college-of-arts-sciences/undergraduate-studies/human-animal-studies.aspx#.UytZC_I5OUA
- <http://www.bircham.edu/animal-assisted-therapy.html>

Przy opracowywaniu programu kształcenia kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii nie korzystano ze wzorców krajowych, gdyż kierunek ten został utworzony jako pierwszy w Polsce. Konsultowano natomiast program studiów z Polskim Towarzystwem Hipologicznym i Polskim Towarzystwem Kynologicznym.

Kierunek zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii utworzono jako:

- stacjonarne studia pierwszego stopnia – licencjackie, z okresem nauki trwającym 6 semestrów w zakresie ścieżki bezspecjalnościowej; studia o profilu praktycznym (Uchwała Nr 713 Senatu UWM w Olsztynie z dn. 24 kwietnia 2015 r.),

- stacjonarne studia drugiego stopnia, z okresem nauki trwającym 4-semestry w zakresie ścieżki bezspecjalnościowej; studia o profilu praktycznym (Uchwała Nr 279 Senatu UWM w Olsztynie z dnia 24 kwietnia 2018 r.).

Pierwszy nabór kandydatów na studia pierwszego stopnia przeprowadzono w roku akademickim 2016/2017, a na studia drugiego stopnia w roku akademickim 2019/2020.

Absolwent studiów pierwszego stopnia uzyskuje tytuł zawodowy licencjata. Studenci kierunku poznają historyczne, kulturowe i społeczne uwarunkowania obecności oraz roli zwierząt w życiu człowieka. Uzyskują wiedzę o regulacjach prawnych i organizacyjnych oraz zasadach etyki w zakresie utrzymywania i użytkowania zwierząt. Poznają mechanizmy podstawowych procesów zachodzących w organizmie zwierzęcia oraz zagadnienia związane z rozwojem człowieka i jego zaburzeniami. Zapoznają się też z typowymi metodami edukacji, wychowania i terapii ludzi oraz ich wspomagania zajęciami z udziałem zwierząt. Studenci doskonalą umiejętności niezbędne przy planowaniu i realizowaniu działań/ zajęć z udziałem wybranych gatunków zwierząt, dostosowanych do potrzeb osób w nich uczestniczących, a także podejmują działania związane z pozyskiwaniem (hodowla, chów) oraz przygotowaniem (dobór, szkolenie) zwierząt do określonych zadań. Nabywają kompetencje pozwalające identyfikować zachowania i potrzeby zwierząt oraz ograniczenia i zagrożenia związane z ich użytkowaniem.

Absolwenci studiów pierwszego stopnia kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii, posiadają interdyscyplinarne wykształcenie łączące wiedzę z przedmiotów ogólnych, np. *technologie informacyjne i język obcy* oraz przedmiotów podstawowych takich jak np. *anatomia człowieka i zwierząt, zoologia, biofizyka, genetyka zwierząt i metody hodowlane, ochrona środowiska, socjologia, filozofia, biochemia zwierząt z elementami chemii bioorganicznej, statystyka matematyczna*, z szeroką wiedzą kierunkową. Korzystają z oferty przedmiotów do wyboru z obszaru rekreacja, edukacja i terapia z udziałem zwierząt - blok A/B, C/D i E oraz przedmiotów kierunkowych do wyboru – blok I, II, III, IV, V. Przedmioty kierunkowe realizowane na pierwszym stopniu kształcenia to m.in. *pierwsza pomoc przedmedyczna, biomedyczne podstawy rozwoju, pedagogika ogólna, psychologia ogólna, teoretyczne podstawy wychowania, zoopsychologia, psychologia rozwoju człowieka, etyczne aspekty hodowli i użytkowania zwierząt, prawne aspekty utrzymania i użytkowania zwierząt, chów i hodowla zwierząt amatorskich, chów i hodowla zwierząt użytkowych, choroby odzwierzęce, diagnostyka i profilaktyka chorób zwierząt, etologia zwierząt oraz podstawy rehabilitacji, metody terapii osób z niepełnosprawnością sensoryczną, metody terapii osób z niepełnosprawnością ruchową, metody terapii osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi, metodyka pracy z osobami z autyzmem, oligofrenopedagogika, komunikacja alternatywna i wspomagająca*. Zdobywają też wiedzę, umiejętności i kompetencje w ramach praktyk: *pedagogicznej, zootechnicznej i związanej z zakresem kształcenia* (szczegółowo opisane w kryterium 2).

Absolwent studiów pierwszego stopnia kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii posiada kompetencje, które umożliwiają mu uzyskanie zatrudnienia:

- w placówkach / ośrodkach rekreacyjnych, edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych i terapeutycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
- w placówkach związanych z agroturystyką, działalnością szkoleniową i doradczą w zakresie hodowli, utrzymania, żywienia i szkolenia zwierząt,

- w firmach usługowo-produkcyjnych zajmujących się produkcją oraz dystrybucją karmy, paszy, dodatków paszowych i akcesoriów dla zwierząt amatorskich i użytkowych,
- w instytucjach i organizacjach działających w obszarze ochrony zwierząt takich jak związki hodowców, ogrody zoologiczne, schroniska i hotele dla zwierząt,
- w organach administracji rządowej i samorządowej, organizacjach społecznych oraz w jednostkach naukowo-badawczych.

Absolwent może prowadzić własną działalność gospodarczą.

Absolwent, w zależności od zrealizowanego modułu / bloku jest przygotowany do ubiegania się o nadanie uprawnień instruktora hipoterapii lub kynoterapeuty (dogoterapeuty) (opisano w kryterium 2), a także do podjęcia nauki na studiach drugiego stopnia.

Absolwent studiów drugiego stopnia uzyskuje tytuł zawodowy magistra. Podczas studiów student zdobywa pogłębioną wiedzę z zakresu planowania i realizacji działań z udziałem zwierząt, które w nich uczestniczą, dostosowując ją do potrzeb uczestników zajęć. Podejmuje działania związane z pozyskiwaniem oraz przygotowywaniem zwierząt do określonych zadań. Potrafi wykorzystać różne formy informacji w procesie doskonalenia umiejętności zawodowych.

Absolwenci studiów drugiego stopnia kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii, posiadają wykształcenie łączące wiedzę w zakresie wymagań ogólnych – *język obcy, język migowy, technologie informacyjne*, z pozyskaną w oparciu o przedmioty podstawowe takie jak *psychologia zdrowia, retoryka i erystyka, metody badań na zwierzętach, psychofizjologia człowieka, wspieranie zdolności wysiłkowych człowieka, fizjologiczno-etyczne aspekty relacji człowiek-zwierzę*. Wiedza kierunkowa jest przekazywana w ramach przedmiotów takich jak: *ekonomiczno-organizacyjne uwarunkowania użytkowania zwierząt, wybrane zagadnienia z chowu i hodowli zwierząt, dobrostan w hodowli i użytkowaniu zwierząt, profilaktyka pogryzień, pracownia doskonalenia zawodowego, podstawy chorób zakaźnych i inwazyjnych zwierząt, genetyka behawioralna zwierząt, chów i hodowla amatorska ssaków egzotycznych, rozród psów i kotów, żywienie psów i kotów, podstawy psychoterapii, wzbogacanie środowiska życia zwierząt, alpakoterapia i felinoterapia, fizjoterapia zwierząt biorących udział w rekreacji, edukacji i terapii*. Studenci korzystają też z przedmiotów kierunkowych do wyboru z modułów A-D, oraz I i II. Zgodnie z misją i strategią uczelni program kształcenia na kierunku gwarantuje studentom realizację praktyk w ramach współpracy z otoczeniem gospodarczym – praktyki I, II, III (szczegółowo opisano w kryterium 2).

Absolwent studiów drugiego stopnia może podjąć pracę w:

- placówkach/ ośrodkach rekreacyjnych, edukacyjnych i terapeutycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych uwzględniających w swojej działalności zajęcia prowadzone z udziałem zwierząt i/lub na ich temat,
- podmiotach gospodarczych utworzonych z własnej inicjatywy prowadzących działalność z wykorzystaniem kwalifikacji zdobytych w ramach kierunku,
- gospodarstwach agroturystycznych i agroturystyczno-edukacyjnych,
- instytucjach związanych z działalnością szkoleniową i doradczą w zakresie hodowli, utrzymania, żywienia i szkolenia zwierząt,
- firmach usługowo-produkcyjnych zajmujących się produkcją oraz dystrybucją karmy, paszy, dodatków paszowych i akcesoriów dla zwierząt wykorzystywanych w celach rekreacyjnych, edukacyjnych i terapeutycznych,
- instytucjach i organizacjach działających na rzecz ochrony zwierząt, związkach hodowców zwierząt, ogrodach zoologicznych, schroniskach i hotelach dla zwierząt,
- organach administracji rządowej i samorządowej,

– organizacjach społecznych, jednostkach naukowo-badawczych.

W oparciu o zdobytą wiedzę teoretyczną, praktyki i zajęcia terenowe absolwenci są przygotowani do organizowania zajęć rekreacyjnych, edukacyjnych i terapeutycznych z udziałem zwierząt i kierowania zespołami ludzkimi. Mogą kontynuować kształcenie w Szkole Doktorskiej, dokształcać się na studiach podyplomowych, korzystać z kursów i szkoleń. Zwiększa się zapotrzebowanie na gruntownie przygotowanych specjalistów z zakresu problematyki związanej z wykorzystaniem korzystnych interakcji człowiek-zwierzę. Specyfika kierunku wymaga przekazywania najnowszej wiedzy oraz kształtowania umiejętności i kompetencji, których zdobycie jest możliwe poprzez interdyscyplinarne kształcenie z udziałem specjalistów z zakresu nauk rolniczych, społecznych, medycznych i humanistycznych przy wykorzystaniu infrastruktury jednostek Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Zasadność kształcenia na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii potwierdziły konsultacje z organizacjami i placówkami związanymi z działalnością rekreacyjną, edukacyjną i terapeutyczną z udziałem zwierząt.

Przyjęta koncepcja kształcenia na kierunku odnosi się do potrzeb występujących w regionie i w kraju, często w większych ośrodkach miejskich. Z nauczycielami akademickimi Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Wydziału Bioinżynierii Zwierząt i kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii, współpracują interesariusze zewnętrzni oraz osoby posiadające kompetencje zawodowe i naukowe oraz doświadczenie w zakresie właściwym dla ocenianego kierunku. Na kierunku zajęcia realizuje liczna grupa nauczycieli reprezentujących dziedzinę nauk rolniczych, dyscyplinę zootechniki i rybactwo, a ze względu na interdyscyplinarny i praktyczny charakter kierunku również nauczyciele akademicy UWM z wydziałów: Biologii i Biotechnologii, Nauk Ekonomicznych, Nauk Humanistycznych, Nauk Społecznych, Nauk Technicznych, Nauki o Żywności, Prawa i Administracji, Lekarskiego, Medycyny Weterynaryjnej oraz Szkoły Zdrowia Publicznego. W realizacji zajęć dydaktycznych uczestniczą specjaliści praktycy, zatrudnieni na podstawie umów cywilnoprawnych. Realizację programu studiów oraz uzyskanie zakładanych efektów uczenia się gwarantuje dorobek naukowy i dydaktyczny pracowników WBZ i spoza Wydziału oraz dorobek praktyczny i certyfikaty grupy praktyków prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku (opisany szczegółowo w kryterium 4). Udział nauczycieli akademickich Wydziału i kierunku oraz Uczelni a także praktyków w procesie kształcenia umożliwia bieżące modyfikowanie, w tym wzbogacanie treści kształcenia przy zapewnionej spójności kształcenia z wymaganiami i oczekiwaniami pracodawców. Interesariusze zewnętrzni mogą być również włączeni w ten proces, co oznacza, że przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego – pracodawcy, mogą wносить swoje propozycje do koncepcji i treści kształcenia.

Zasadność kształcenia na kierunku potwierdziły przeprowadzone konsultacje z organizacjami i placówkami związanymi z działalnością rekreacyjną, edukacyjną i terapeutyczną z udziałem zwierząt. Wskazano na rosnące zainteresowanie metodami niekonwencjonalnymi lub wspomagającymi tradycyjne metody działań w wymienionych sferach, a co za tym idzie, także na zapotrzebowanie na specjalistów z tego zakresu. W odpowiedzi na zapytania dotyczące współpracy wydziału/ kierunku z otoczeniem społeczno-gospodarczym przy tworzeniu koncepcji kształcenia na kierunku, skierowane do przedstawicieli WBZ, zespołowi oceniającemu PKA udostępniono opinie i deklaracje potencjalnej współpracy z jednostkami zewnętrznymi (bez wiążącej umowy dla obu stron). W jednej z opinii czytamy "Polskie Towarzystwo Hipoterapeutyczne (PTH) z radością powitało inicjatywę Wydziału Bioinżynierii Zwierząt Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie dotyczącą utworzenia kierunku studiów "Zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii". Kilka jednostek z otoczenia społeczno-gospodarczego (Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Olsztynie, Polski Związek Hodowców Koni, Związek Kynologiczny w Polsce, Miejski Ogród Zoologiczny Wybrzeże w Gdańsku - Oliwie, Miejski Ogród Zoologiczny w Płocku) uznało ją za uzasadnioną i cenną z punktu widzenia kształcenia

specjalistów w zakresie wykorzystania/użycia zwierząt, niekwestionowanych korzyści wynikających z interakcji człowiek - zwierzę w rekreacji oraz we wspomaganiu tradycyjnych metod edukacji, rekreacji, wychowania, aktywizacji społecznej i terapii. W opinii przedstawicieli PTH czytamy "Realizację kierunku zaplanowano w formie studiów stacjonarnych pierwszego stopnia (licencjat) w postaci ścieżek specjalnościowych "Hipoterapia" oraz "Rekreacja, edukacja i terapia z udziałem zwierząt amatorskich i użytkowych" W przypadku pierwszej specjalności "Hipoterapia" proponujemy nie ograniczać się tylko do hipoterapii, która jako ukierunkowane działanie terapeutyczne powinna być według nas prowadzona przede wszystkim przez specjalistów z dziedziny rehabilitacji, psychologii, pedagogiki, posiadających uprawnienia hipoterapeutyczne, a rozszerzyć program o rekreację i edukację z udziałem konia" - ta cenna inicjatywa została wdrożona do tworzonego programu studiów na kierunku "Rekreacja, edukacja i terapia". Uczelnia przedstawiła też podpisane deklaracje współpracy z roku 2015 i 2018 w zakresie kształcenia (zajęcia praktyczne, praktyka) z w/w jednostkami otoczenia społeczno-gospodarczego. Wstępna deklaracja została następnie sformalizowana - już w czasie funkcjonowania kierunku. Kształcenie bezspecjalnościowe pozwala na wybór modułów zajęć i kształtowanie ścieżki studiowania nakierowanej na pracę z końmi lub psami. Możliwy jest również taki wybór modułów, który umożliwi odbycie zajęć z udziałem obydwu gatunków. W programie studiów przewidziano również zajęcia obejmujące możliwości pracy ze zwierzętami amatorskimi i użytkowymi. Uwzględniono też nauczanie i uczenie się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość i wynikające stąd uwarunkowania. Kompleksowe podejście do koncepcji kształcenia na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii, związane z potrzebami gospodarki i życia społecznego, wyraża się wykorzystaniem niekonwencjonalnych i wspomagających metod o charakterze praktycznym odpowiadających potrzebom specjalistów z tego zakresu. Uporządkowanie oraz wyjście poza kierunkowe, jednoobszarowe kształcenie przy jednoczesnym podniesieniu stopnia przygotowania absolwentów jest adekwatne do potrzeb rynku pracy.

Koncepcja kształcenia na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii oraz treści kształcenia były/są, stale aktualizowane. W odpowiedzi na zapytanie skierowane do Uczelni w sprawie zmian zespół PKA uzyskał następujące wyjaśnienie: "W Raporcie Samooceny zamieszczono procentowy udział poszczególnych dziedzin i dyscyplin naukowych zgodnych z Uchwałą nr 450 Senatu UWM w Olsztynie z dnia 29 marca 2019 roku w sprawie przyporządkowania kierunków prowadzonych w uczelni studiów do dyscyplin naukowych lub artystycznych dla cykli kształcenia rozpoczynających się od roku akademickiego 2019/2020. Natomiast błędne informacje zamieszczone na stronie internetowej Wydziału wynikały z nieprawidłowego przeliczenia % udziału dyscyplin naukowych przez system USOS. Aktualnie umieszczone zostały programy studiów obowiązujące od roku akademickiego 2020/2021 z prawidłowym % udziałem dyscyplin".

W odpowiedzi na pytanie skierowane do Uczelni poinformowano, że „Dotychczas wprowadzone zmiany w programie studiów pierwszego stopnia, obejmowały zwiększenie wymiaru godzinowego praktyk, zmianę wyceny niektórych przedmiotów wyrażonej w punktach ECTS oraz zmian semestrów realizacji przedmiotów. Wynikały one przede wszystkim z art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, wprowadzającej zwiększenie liczby godzin praktyk dla kształcenia praktycznego, co zostało zapisane w Uchwale nr 472 z dn.26.04.2019 Senatu UWM w Olsztynie.” Zmianom podlega też obsada zajęć - zjawisko naturalne w dłuższym okresie czasu, związane m.in. ze zmianami/doskonaleniem kompetencji nauczycieli i polityką kadrową. Wydział Bioinżynierii Zwierząt prowadzi politykę kadrową ukierunkowaną na istniejące potrzeby kadrowe w sferze badawczej i dydaktycznej. Struktura zatrudnienia, powiązana ze strukturą organizacyjną i infrastrukturą badawczą pozwala kadrze akademickiej wydziału na prowadzenie działalności naukowej w dyscyplinie zootechnika i rybactwo (dyscyplina wiodąca) oraz pozostałych dyscyplinach w ramach współpracy, co umożliwia implementację osiągnięć badawczych do dydaktyki. Realizowana

na wydziale polityka rozwoju kadry jest podporządkowana misji, wizji i wartościom określonym w Strategii Uczelni, ma charakter celowych i systematycznych działań aktywizujących kadre akademicką do rozwoju naukowego oraz podnoszenia kompetencji dydaktycznych z wykorzystaniem różnych narzędzi i instrumentów. Pracownicy realizujący proces dydaktycznej na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii posiadają dorobek naukowy powiązany z działalnością dydaktyczną (opisano szczegółowo w kryterium 4). Kadra doskonali też swoje kwalifikacje praktyczne, co jest szczególnie wartościowe na kierunku praktycznym jakim jest oceniany kierunek, poprzez uczestnictwo w stażach, kursach i szkoleniach.

Udział praktyków oraz możliwość wykorzystania specjalistycznej infrastruktury podmiotów, których zakres działalności wpisuje się w koncepcję i cele kształcenia ocenianego kierunku jest wartościowy w aspekcie zdobywania umiejętności praktycznych przez studentów. Ważne jest praktyczne przygotowanie studentów do podjęcia pracy zawodowej po ukończeniu studiów. Studenci ocenianego kierunku uczestniczą w praktykach w ramach współpracy z otoczeniem biznesowym regionu (opisano w kryterium 2).

Aktualnie obowiązujące efekty uczenia się na studiach pierwszego i drugiego stopnia odnoszą się do dyscyplin naukowych: zootechnika i rybactwo – dyscyplina wiodąca (51%) oraz na studiach pierwszego i drugiego stopnia odpowiednio: pedagogika (25, 20%), nauki o zdrowiu (20, 20%) i filozofia (4, 9%).

Właściwe ukształtowanie kompetencji absolwenta kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii wymaga interdyscyplinarnego kształcenia, obejmującego nauki zootechniczne, społeczne, humanistyczne i medyczne. Racjonalne, bezpieczne i efektywne działania towarzyszące aktywności zawodowej absolwenta, związanej z kierunkiem studiów, będą możliwe tylko po uprzednim poznaniu przez niego:

- historycznych, kulturowych i społecznych uwarunkowań obecności oraz roli zwierząt w życiu człowieka, a także regulacji prawnych i organizacyjnych dotyczących utrzymywania i użytkowania zwierząt,
- procesów zachodzących w organizmie zwierzęcia oraz zagadnień związanych z rozwojem człowieka i jego zaburzeń,
- typowych metod edukacji, wychowania i terapii ludzi oraz ich wspomaganie zajęciami z udziałem zwierząt.

Do uzyskania kompetencji jakie nabywa absolwent studiów pierwszego stopnia (licencjackich) prowadzą efekty kierunkowe dotyczące wiedzy z zakresu podstawowych metod i narzędzi umożliwiających gromadzenie oraz opracowywanie danych, w tym danych liczbowych. Za podstawowe kierunkowe efekty uczenia się należy uznać wiedzę związaną z budową anatomiczną i topografią narządów i układów, ich strukturą i podstawowymi funkcjami, a także wiedzę dotyczącą podstawowych procesów fizjologicznych, biochemicznych i biofizycznych zachodzących w organizmie człowieka i w organizmach zwierzęcych. Absolwent posiada teoretyczną wiedzę na temat dziedziczenia cech u zwierząt. Do uzyskania kompetencji prowadzą też efekty kierunkowe dotyczące elementarnej wiedzy z obszaru nauk humanistycznych i społecznych oraz związane z rozwojem człowieka w ujęciu biomedycznym, psychologicznym i społecznym; dotyczące wiedzy o rodzajach i przyczynach niepełnosprawności oraz jej wpływie na funkcjonowanie człowieka a także w zakresie problemów zdrowotnych współczesnego społeczeństwa, czynników zagrażających zdrowiu i życiu człowieka oraz edukacji z zakresu profilaktyki zdrowotnej; dotyczące wiedzy o podstawowych gatunkach i rasach zwierząt, zasadach ich chowu i hodowli oraz kierunkach użytkowania, identyfikacji zachowań zwierząt oraz ograniczeń i zagrożeń wynikających z ich użytkowania, regulacji prawnych i organizacyjnych oraz zasad etyki w zakresie utrzymania i użytkowania zwierząt; dotyczące przedsiębiorczości i zarządzania

oraz wiedzy w zakresie działalności gospodarczej. Student/absolwent potrafi wykorzystać dostępne źródła i formy informacji, w tym technologie informacyjno-komunikacyjne w celu rozwiązania konkretnego problemu. Potrafi wykonać proste zadania badawcze lub projektowe z zakresu kierunku studiów, zinterpretować wyniki i sformułować poprawne wnioski. Potrafi zaplanować proste działania edukacyjne i/lub terapeutyczne w zależności od niepełnosprawności i możliwości wspomagania zajęć udziałem zwierząt i na ich temat, posługując się podstawowym sprzętem niezbędnym w obsłudze zwierząt oraz podczas zajęć prowadzonych z ich udziałem, wykorzystując nabytą wiedzę i umiejętności, stosując zasady BHP. Potrafi zastosować wiedzę i umiejętności z zakresu nauk społecznych i humanistycznych w analizie i rozwiązywaniu problemów pojawiających się w działaniach związanych z interakcją człowiek-zwierzę. Posiada zdolność do podejmowania podstawowych działań z wykorzystaniem odpowiednich metod, technik, technologii, narzędzi i materiałów rozwiązujących problemy, w tym m.in. przygotowania prac/y (licencjackiej). Jest zorientowany na ciągłe podnoszenie kwalifikacji, umożliwiających rozwój osobisty oraz efektywne wykonywanie zawodu.

Do uzyskania kompetencji jakie nabywa absolwent studiów II stopnia prowadzą efekty kierunkowe dotyczące: możliwości zastosowania nowoczesnych technik i technologii analitycznych w badaniach, wpływu stanu zdrowotnego zwierząt na możliwości i efektywność ich użytkowania, techniki i technologii pozwalających na zaspokojenie potrzeb bytowych zwierząt użytkowanych w celach rekreacyjnych, edukacyjnych i terapeutycznych. Absolwent ma pogłębioną wiedzę dotycząca wybranych gatunków i ras zwierząt użytkowanych w celach rekreacyjnych, edukacyjnych i terapeutycznych w zakresie ich chowu, hodowli, potrzeb behawioralnych i bytowych związanych z utrzymaniem, zdrowiem i sprawnością oraz w zakresie szkolenia i kierunków użytkowania. Ma wiedzę z zakresu warunków dobrostanu zwierząt, zna ogólne normy dotyczące zasad projektowania pomieszczeń dla zwierząt. Zna korzyści i zagrożenia wynikające z utrzymania różnych gatunków zwierząt w odniesieniu do jakości życia człowieka. Zna zasady żywienia i potrzeby pokarmowe zwierząt uwzględniające sposoby ich użytkowania. Ma pogłębioną wiedzę z zakresu hodowli i chowu zwierząt oraz ich wpływu na środowisko przyrodnicze. Zna i rozumie możliwości zwiększenia atrakcyjności wypoczynku na obszarach wiejskich przez propagowanie użytkowania zwierząt w celach rekreacyjnych, edukacyjnych i terapeutycznych zgodnie z zasadami BHP. Ma wiedzę w zakresie przedsiębiorczości i zarządzania przy podejmowaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej, zna uwarunkowania ekonomiczne i prawne związane z prowadzeniem ośrodków użytkujących zwierzęta. Potrafi wykonywać samodzielnie zadania praktyczne i projektowe z zakresu kierunku. Potrafi opracować metody szkolenia i treningu użytkowanych zwierząt, racjonalnie korzystać z predyspozycji gatunków i ras do współpracy z człowiekiem w działaniach rekreacyjnych, edukacyjnych, terapeutycznych. Potrafi inicjować i przewodzić działaniom zespołowym, uczestniczyć aktywnie w realizacji badań, prezentować problemy, poglądy i wyniki pracy własnej z zakresu rekreacyjnego, edukacyjnego i terapeutycznego użytkowania zwierząt. Posiada też umiejętność przygotowania pracy pisemnej i projektowej dotyczącej zagadnień związanych z realizowanym kierunkiem studiów z wykorzystaniem różnych źródeł w języku polskim i obcym. Absolwent jest gotów do ustalania hierarchii ważności problemów, poszukiwania optymalnych rozwiązań podejmowanych działań, inicjowania i realizacji projektów ważnych społecznie związanych z pracą w celach rekreacyjnych, edukacyjnych i terapeutycznych przy zachowaniu dobrych praktyk i przestrzeganiu zasad etyki zawodowej. Efekty uczenia się, kierunkowe, dla zajęć i grup zajęć są możliwe do osiągnięcia i sformułowane w sposób zrozumiały, pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. Nieustannym wyzwaniem dla przyszłości kierunku, jest stale zwiększające się zapotrzebowanie środowiska na specjalistów legitymujących się gruntownym przygotowaniem teoretycznym i praktycznym z zakresu problematyki związanej z wykorzystaniem korzystnych interakcji człowiek-zwierzę. Specyfika kierunku wymaga przekazywania wiedzy oraz kształtowania umiejętności i kompetencji, których zdobycie umożliwia interdyscyplinarne kształcenie z użyciem specjalistów

z zakresu m. in. nauk rolniczych, społecznych, medycznych i humanistycznych oraz wykorzystanie infrastruktury właściwych jednostek UWM w Olsztynie.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Koncepcja kształcenia na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii prowadzonym w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie jest powiązana z misją i strategią rozwoju Uczelni oraz Wydziału Bioinżynierii Zwierząt. Opracowaną koncepcję kształcenia na tym interdyscyplinarnym, praktycznym kierunku, oparto na wzorcach międzynarodowych oraz doświadczeniach dydaktycznych i naukowych kadry akademickiej kształcącej na Wydziale, uwzględniając zapotrzebowanie rynku pracy. Swoje kompetencje studenci mogą rozwijać na ścieżce bezspecjalnościowej na pierwszym i drugim stopniu kształcenia. Absolwent kierunku jest przygotowany do pracy w ośrodkach rekreacyjnych, edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych i terapeutycznych, w placówkach związanych z agroturystyką, działalnością szkoleniową i doradcą, w firmach usługowo-produkcyjnych, instytucjach i organizacjach działających w obszarze ochrony zwierząt, w organach administracji rządowej i samorządowej, organizacjach społecznych oraz w jednostkach naukowo-badawczych, jest też przygotowany do prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Plany rozwoju kierunku uwzględniają potrzeby studentów/absolwentów oraz rynku pracy. Wydział prowadzi badania w dyscyplinie zootechnika i rybactwo, a realizowane kształcenie jest z nią powiązane. Kierunkowe efekty uczenia się zostały sformułowane poprawnie, mieszczą się w dyscyplinie zootechnika i rybactwo (dyscyplina wiodąca) oraz pedagogika, nauki o zdrowiu i filozofia, uwzględniają kompetencje praktyczne, komunikowanie się w języku obcym oraz kompetencje społeczne niezbędne w działalności zawodowej.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści kształcenia na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii odnoszą się do dziedziny nauk rolniczych, dyscypliny naukowej zootechnika i rybactwo; dziedziny nauk społecznych, dyscypliny naukowej pedagogika; dziedziny nauk medycznych i nauk o zdrowiu, dyscypliny naukowej nauki o zdrowiu; dziedziny nauk humanistycznych, dyscypliny naukowej filozofia; dyscyplina wiodąca: zootechnika i rybactwo. Aktualnie obowiązujące efekty uczenia się na studiach pierwszego i drugiego stopnia odnoszą się do dyscyplin naukowych: zootechnika i rybactwo, pedagogika, nauki o zdrowiu i filozofia. Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają wiedzę i jej zastosowania w zakresie dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany. Ponadto uwzględniają normy i zasady, a także aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej / gospodarczej oraz

zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. Są przy tym kompleksowe i specyficzne dla zajęć tworzących program studiów i zapewniają uzyskanie wszystkich efektów uczenia się. Program studiów na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii, o profilu praktycznym, opracował Zespół Programowy ds. Kierunku. Wszystkie zajęcia przewidziane programem studiów w tym praktyki zawodowe wymagają bezpośredniego kontaktu studenta z nauczycielem akademickim. Program studiów określa dla każdego przedmiotu sumaryczną liczbę godzin kontaktowych z nauczycielem, w tym z podziałem na liczbę godzin wykładów, ćwiczeń audytoryjnych, zajęć laboratoryjnych, seminariów. Określa też liczbę zaliczeń na ocenę, zaliczeń i egzaminów oraz liczbę punktów ECTS przypisanych danemu przedmiotowi w określonym semestrze studiów.

Załączono program studiów obowiązujący na kierunku od roku akademickiego 2019/2020 (studia pierwszego i drugiego stopnia), a na stronie internetowej wydziału program dla cyklu 2019, 2020, 2021 (w trakcie wizytacji zespołu oceniającego PKA dokonano zmiany). Studia były i są realizowane jako studia pierwszego stopnia w trybie stacjonarnym - trwają 6 semestrów oraz studia drugiego stopnia w trybie stacjonarnym - trwają 4 semestry. Liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów pierwszego stopnia na kierunku wynosi 180, a łączna liczba godzin zajęć to 2234, na drugim stopniu kształcenia jest to odpowiednio: 120 pkt. ECTS i 1449 godz. Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego lub innych osób prowadzących zajęcia wynosi na pierwszym stopniu kształcenia - 123,41 (68,56%), a na stopniu drugim - 78,57 (65,48%). Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne to odpowiednio: 114,27 (63,48%) i 76,37 (63,64%) dla studiów pierwszego i drugiego stopnia. Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru wynosi dla poziomu pierwszego - 81 (45%), a dla poziomu drugiego - 67 (55,83%), co oznacza spełnienie wymagań dla kierunku praktycznego. Praktykom zawodowym na pierwszym stopniu kształcenia przyporządkowano 32 pkt. ECTS i 960 godzin, a na drugim stopniu odpowiednio 20 pkt. ECTS i 480 godzin. Zajęcia wychowania fizycznego w wymiarze 60 godz. są realizowane na pierwszym stopniu kształcenia. Obciążenie studentów wyrażone liczbą punktów ECTS na studiach stacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia, wynoszące 180 i 120, były/są rozłożone równomiernie na poszczególne semestry: studia pierwszego stopnia, semestr 1, 2, 3, 4, 5, 6 odpowiednio: 30, 30, 29,5, 30,5, 30, 30 pkt.; drugiego stopnia, semestr 1, 2, 3, 4 odpowiednio: 30, 30, 30,5, 29,5 pkt. Podsumowanie punktów ECTS za zajęcia praktyczne na pierwszym i drugim stopniu kształcenia w kolejnych semestrach kształtowało się odpowiednio: 11; 12,83; 16,92; 23,73; 24,26; 25,53 pkt. oraz 16,80; 16,47; 15,11; 6,11 pkt. Na pierwszym stopniu kształcenia, w kolejnych semestrach zaplanowano: egzaminy/zaliczenia na ocenę/zaliczenia w wymiarze: semestr 1 - 2/14/2; sem. 2 - 2/13/1; sem. 3 - 3/10/2; sem. 4 - 2/7/1; sem. 5 - 2/8/0; sem. 6 - 0/11/1, a na drugim stopniu kształcenia: sem. 1 - 2/9/6; sem. 2 - 1/12/0; sem. 3 - 1/9/1; sem. 4 - 0/10/1. Rozkład/obciążenia na pierwszym i drugim stopniu kształcenia są równomierne, w semestrze liczba egzaminów waha się od 1 do 3, dominują zaliczenia przedmiotów na ocenę. W ostatnim semestrze studiów, zarówno I jak i II stopnia, tj. w semestrze 6. i 4. nie zaplanowano egzaminów, co jest posunięciem właściwym.

Warunkiem ukończenia studiów I stopnia jest przygotowanie i złożenie pracy dyplomowej licencjackiej oraz egzaminu dyplomowego z wynikiem pozytywnym. W programie zaplanowano 921 godz. wykładów, 1313 godz. ćwiczeń i 960 godz. praktyk zawodowych (przedmiot fakultatywny - 32 pkt. ECTS łącznie): praktyka pedagogiczna - 320 godz., 11 ECTS; zootechniczna - 400 godz., 13 ECTS; związana z zakresem kształcenia - 240 godz., 8 ECTS). Program studiów pierwszego stopnia obejmuje treści przedmiotów ujęte w grupy: kształcenia ogólnego; podstawowego; kierunkowego, w tym przygotowujące do egzaminu dyplomowego; praktyki i inne w tym m.in. szkolenie w zakresie

bezpieczeństwa i higieny pracy, etykieta, ergonomia, ochrona własności intelektualnej. W grupie przedmiotów kierunkowych wskazano obligatoryjne moduły/bloki związane z dyscyplinami, do których przyporządkowano kierunek: zootechniczny, psychologiczno-pedagogiczny i biomedyczny. Modułom/blokom przypisano odpowiednio: 28 (15,55%), 24 (13,33%) oraz 9 (5%) punktów ECTS. W semestrze 1 i 2 studiów realizowane są głównie przedmioty kształcenia podstawowego, natomiast od semestru 3 przeważają przedmioty kierunkowe, fakultatywne (do wyboru) w tym wspomniane praktyki. W ostatnim semestrze studiów zaplanowano przedmioty przygotowujące do egzaminu dyplomowego. Realizacja przedmiotów kształcenia ogólnego i podstawowego umożliwia studentom nabycie wiedzy i umiejętności oraz kompetencji społecznych, wymaganych przed rozpoczęciem realizacji przedmiotów kierunkowych oraz związanych z przygotowaniem do egzaminu dyplomowego. W zależności od wybranych przedmiotów dostępnych w ramach modułów/bloków, studenci zdobywają wiedzę i umiejętności w zakresie planowania i realizowania działań z udziałem wybranych gatunków zwierząt, uwzględniające potrzeby osób, które w nich uczestniczą. Program studiów umożliwia również zdobycie dodatkowych uprawnień ważnych w późniejszej pracy zawodowej np.: instruktora hipoterapii, dogoterapii, instruktora rekreacji ruchowej ze specjalnością jazda konna, zoofizjoterapeuty oraz zoopsychologa. Było to/jest jeszcze możliwe dzięki temu, że Wydział Bioinżynierii Zwierząt od października 2018 r. realizuje 4-letni projekt pn. „Program Rozwoju Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie” nr POWR. 03.05.00-00-Z310/17, którym zostali objęci m.in. studenci kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii. Od roku 2019 Wydział współuczestniczy w realizacji drugiego 4-letniego projektu pn. „Uniwersytet Wielkich Możliwości – program podniesienia jakości zarządzania procesem kształcenia i jakości nauczania”. Kursy/szkolenia/warsztaty realizowane w ramach w/w projektów były/są dodatkowym wsparciem dla studentów WBZ, umożliwiającym uzyskanie kompetencji zawodowych i miękkich na rynku pracy. Nie są one podstawowymi i stałymi treściami programowymi określonymi harmonogramem realizacji programu studiów. Warunkiem uzyskania dofinansowania przez UWM w ramach projektów było wskazanie, że proponowane szkolenia/kursy/warsztaty/wizyty studyjne itd. nie stanowiły programu studiów. W ramach pierwszego projektu studenci kierunku zostali zakwalifikowani do wsparcia w szkoleniu pn.: „Kurs zoopsychologii i zoofizjoterapii” - 1. „Kurs zoopsychologii” (wsparcie uzyskało 33 studentów). 2. „Kurs zoofizjoterapii” (wsparcie uzyskało 31 studentów). W ramach drugiego projektu studenci kierunku zostali zakwalifikowani do wsparcia w szkoleniu pn.: 1. „Kurs instruktora rekreacji ruchowej specjalność jazda konna” - 31 studentów, 2. „Kurs instruktora hipoterapii” - 21 studentów, 3. „Kurs instruktora dogoterapii” - 28 studentów, 4. „Kurs zoofizjoterapii” - 21 studentów. Po ukończeniu kursów studenci otrzymują dokumenty potwierdzające kwalifikacje (zgodnie z rozporządzeniem MEN) oraz certyfikaty. W 2020 roku szkolenia/kursy/warsztaty/wizyty studyjne oraz zajęcia z pracodawcami zostały przesunięte do realizacji na 2021 i 2022 rok. Informacje o zrealizowanych lub trwających kurach dotyczą 2021 roku oraz I kwartału 2022 roku. W ramach obu projektów wspólnie z pracodawcami realizowane są zajęcia praktyczne z zakresu hipoterapii i szkolenia psów oraz organizowane są wyjazdy studyjne do różnych ośrodków zajmujących się praktycznym wykorzystaniem zwierząt w celach rekreacyjnych, edukacyjnych i terapeutycznych.

Warunkiem ukończenia studiów drugiego stopnia jest przygotowanie i złożenie pracy dyplomowej magisterskiej oraz egzaminu dyplomowego z wynikiem pozytywnym. W programie zaplanowano 521 godzin wykładów, 928 godz. ćwiczeń i 480 godz. praktyk zawodowych (przedmiot fakultatywny – praktyka 20 pkt. ECTS łącznie, w tym: I – 160 godz., 7 pkt.; II – 160 godz., 7 pkt.; III – 160 godz., 6 pkt.). Program studiów drugiego stopnia obejmuje treści, które ujęto w grupach przedmiotowych takich jak: kształcenia ogólnego; podstawowego; kierunkowego, przedmioty przygotowujące do egzaminu

dyplomowego, praktyka i inne w np. *szkolenie z zakresu ochrony zwierząt, szkolenie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, ergonomia, etykieta, ochrona własności intelektualnej*. Przedmioty kierunkowe studenci wybierają w ramach modułów/bloków. Pozwalają one na pogłębienie wiedzy i umiejętności z pierwszego poziomu studiów w zakresie planowania i prowadzenia zajęć z udziałem zwierząt, z wykorzystaniem nowoczesnych technik badawczych i treningowych, w doskonaleniu metod chowu i hodowli oraz wyboru i szkolenia gatunków zwierząt użytkowanych w celach rekreacyjnych, edukacyjnych i terapeutycznych. Wiedza teoretyczna i praktyczna zdobyta podczas zajęć pozwala na pogłębioną ocenę i optymalizację wykorzystania indywidualnych predyspozycji zwierząt do różnorodnej współpracy z człowiekiem. Do programu studiów drugiego stopnia wprowadzono przedmiot *język migowy*; jest on realizowany w 3 i 4 semestrze studiów (łącznie 60 godz.). Opanowanie podstaw komunikacji wizualnej bez użycia języka mówionego, powinno ułatwić w przyszłości kontakt z osobami głuchymi, korzystającymi z różnych form terapii, w tym zooterapii.

Kształcenie w zakresie znajomości języka obcego (przedmiot fakultatywny) na studiach pierwszego stopnia jest realizowane w wymiarze 120 godz. (8 pkt. ECTS) przez cztery semestry (2., 3., 4., 5) (umiejętności językowe zgodne z wymaganiami Europejskiego Systemu Kształcenia Językowego na poziomie B2). Na studiach drugiego stopnia nauka języka obejmuje 30 godzin zajęć (2 pkt. ECTS) realizowanych w 1. semestrze studiów (Poziom B2+). Studenci mogą wybrać jeden język obcy z oferty Studium Języków Obcych UWM (*język: angielski, niemiecki, rosyjski, francuski, hiszpański*).

Program studiów pierwszego i drugiego stopnia charakteryzuje się poprawną sekwencją treści kształcenia realizowanych w ramach przedmiotów i umożliwia osiągnięcie założonych efektów uczenia się, a także przekazaniem studentom wiedzy i umiejętności niezbędnych w czasie realizacji praktyk.

Program studiów pierwszego stopnia studiów stacjonarnych jest skonstruowany na bazie modułów przedmiotowych: kształcenia ogólnego, kształcenia podstawowego, kształcenia kierunkowego. Sekwencja przedmiotów dla pierwszego stopnia kształcenia jest poprawna.

W programie studiów pierwszego stopnia przewidziano przedmioty do wyboru. W tej grupie mieszczą się bloki takie jak: *język obcy (język angielski, francuski, niemiecki, rosyjski)*; przedmioty ogólnouczelniane (1. *etyka*, 2. *filozofia*, 3. *genetyka w życiu człowieka*, 4. *komunikacja wizualna i werbalna*, 5. *poprawna polszczyzna w praktyce*, 6. *turystyka a człowiek i środowisko*, 7. *zdrowy styl życia i higiena człowieka*); rekreacja, edukacja i terapia z udziałem zwierząt – Blok A/B – 1. *hipologia / kynologia*, 2. *użytkowanie wierzchowe koni / zwierzęta amatorskie w rekreacji edukacji i wspomaganiu terapii*; rekreacja, edukacja i terapia z udziałem zwierząt – Blok C/D – 1. *metodyka prowadzenia zajęć hipoterapeutycznych/ metodyka pracy kynoterapeutycznej*; 2. *hipoterapia / edukacja i terapia wspomagająca z udziałem psa*, 3. *użytkowanie zaprzęgowe koni / zwierzęta użytkowe w rekreacji, edukacji i wspomaganiu terapii*; rekreacja, edukacja i terapia z udziałem zwierząt - Blok E – 1. *szkolenie koni do hipoterapii* 2. *trening i szkolenie psów* 3. *dog training*. przedmioty kierunkowe do wyboru – Blok I. 1. *doskonalenie umiejętności jeździeckich niezbędnych w hipoterapii*, 2. *podstawy hipoterapii*, 3. *turystyczne i rekreacyjne użytkowanie koni*, 4. *zajęcia edukacyjne i terapeutyczne z udziałem psa*, 5. *zwierzęta amatorskie w rekreacji, edukacji i wspomaganiu terapii*, 6. *sport i rekreacja z udziałem zwierząt*. przedmioty kierunkowe do wyboru - Blok II. 1. *zwierzęta użytkowe w rekreacji, edukacji i wspomaganiu terapii*, 2. *apiterapia*, 3. *akwarystyka*, 4. *terrystyka*; przedmioty kierunkowe do wyboru - Blok III. 1. *rehabilitacja zwierząt*, 2. *profilaktyka zdrowotna i pierwsza pomoc zwierzętom*; przedmioty kierunkowe do wyboru – Blok IV. 1. *animacja w działaniach edukacyjnych i profilaktycznych*, 2. *kompetencje komunikacyjne w pracy animatora*, 3. *komunikacja interpersonalna*; przedmioty kierunkowe do wyboru – Blok V. 1. *zdrowotne oddziaływanie produktów pochodzenia zwierzęcego*, 2. *zwierzęta w badaniach naukowych*. Z 29 przedmiotów fakultatywnych, które znajdują

się w ofercie dla słuchaczy studiów pierwszego stopnia najchętniej studenci wybierali do realizacji 13 przedmiotów.

Program studiów drugiego stopnia studiów stacjonarnych jest skonstruowany na bazie modułów przedmiotowych. Sekwencja przedmiotów dla drugiego stopnia kształcenia jest poprawna.

W programie studiów drugiego stopnia przewidziano przedmioty do wyboru, w tej grupie mieszczą się bloki takie jak: język obcy (*język angielski, niemiecki, rosyjski, hiszpański*); przedmiot do wyboru z zakresu nauk humanistyczno-społecznych 1) *animacja kultury studenckiej* 2) *zakładanie własnego przedsiębiorstwa* 3) *prawo autorskie* 4) *dziedzictwo kulinarne Warmii i Mazur* 5) *etyka i kultura języka* 6) *komunikacja interpersonalna*; przedmioty kierunkowe do wyboru - Moduł A. 1) *rekreacyjne użytkowanie psów*, 2) *przygotowanie psów do pracy w zaprzęgu*, 3) *psy w służbach mundurowych i ratownicze*; przedmioty kierunkowe do wyboru - Moduł B. 1) *organizacja i prowadzenie ośrodków hodowli, rekreacji i terapii z udziałem koni*, 2) *podstawy treningu sportowego koni*, 3) *rekreacyjne użytkowanie koni*; przedmioty kierunkowe do wyboru - Moduł C. 1) *organizacja zajęć z posłuszeństwa psów*, 2) *szkolenie psów ze schronisk*; przedmioty kierunkowe do wyboru - Moduł D. 1) *elementy ortopedii i podkuwnictwa koni*, 2) *organizacja turystyki konnej*; przedmioty kierunkowe do wyboru - Moduł I. 1) *biometeorologia z elementami klimatologii*, 2) *dzikie zwierzęta oraz aktywne formy ich ochrony*, 3) *jeleniowate w rekreacji i edukacji*, 4) *łowiectwo*; przedmioty kierunkowe do wyboru - Moduł II. 1) *fitoterapia w profilaktyce i leczeniu zwierząt*, 2) *niezwykłe zdolności zwierząt*, 3) *nowoczesne metody w terapii z udziałem zwierząt*, 4) *opieka nad bezdomnymi zwierzętami oraz zapobieganie ich bezdomności*, 5) *wady wrodzone i choroby dziedziczne zwierząt*, 6) *wybrane aspekty edukacji medialnej*. W ofercie przedmiotów do wyboru zamieszczono 20 propozycji, studenci dokonywali wyboru 10 przedmiotów.

Dobór treści programowych i metod kształcenia, a także nakładu pracy studenta/ów pod kątem możliwości nabycia przez nich zakładanych efektów uczenia się, w tym efektów uczenia się prowadzących do nabycia kompetencji zawodowych jest prawidłowy. Studenci uczestniczą w projektach zawierających elementy praktyczne, realizowanych w ramach WBZ/kierunku Uzyskane wyniki będą wykorzystane do realizacji prac dyplomowych (licencjackich). Przy realizacji programu studiów na pierwszym i drugim stopniu kształcenia stosuje się różne formy zajęć: wykłady, ćwiczenia audytoryjne, laboratoryjne, projektowe, terenowe, seminaria oraz praktyki zawodowe. Sekwencja zajęć lub grup zajęć, a także dobór form zajęć i proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach są poprawne i zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Liczebność grup studenckich na poszczególnych zajęciach ustalana jest zgodnie z Zarządzeniem Nr 48/2019 Rektora UWM w Olsztynie z dn. 1 lipca 2019 r.; jest ona zależna od formy i rodzaju zajęć dydaktycznych. Grupy wykładowe powinny obejmować cały rok, zajęcia ćwiczeniowe, seminaryjne co najmniej 24 osoby. Zajęcia laboratoryjne, komputerowe, terenowe związane z terapią i wspomaganiami z udziałem zwierząt są realizowane w grupach 12-16 osobowych, na zajęciach o charakterze praktycznym na kierunku eksperymentalnym zawsze w grupach o wspomnianej liczebności; na zajęciach z języka obcego grupa powinna liczyć nie mniej niż 16 osób.

Sylabusy przedmiotów zawierają różne informacje, niektóre z nich nie są aktualne. Modyfikacje dotyczyć powinny zalecanej w nich literatury podstawowej i uzupełniającej. Modyfikacja jest/powinna być wprowadzana zawsze w kolejnym cyklu dydaktycznym. W ocenie zespołu PKA czasami wartość zalecanej literatury podstawowej i uzupełniającej nie jest właściwa. Zdarza się, że zalecana literatura jest nieaktualna (wydania z lat 70., 80. ubiegłego wieku), czasami bardzo uboga. Zwraca uwagę brak zalecenia wykorzystania przez studentów literatury branżowej oraz wiarygodnych stron internetowych - szczególnie w przypadku braku podania w sylabusie najnowszych książek/ podręczników/ przewodników. Braki i niedociągnięcia dotyczą przykładowo sylabusów z przedmiotu: *chów i hodowla*

zwierząt użytkowych, dobrostan w hodowli i utrzymaniu zwierząt, higiena i dobrostan zwierząt gospodarskich, rekreacyjne utrzymanie zwierząt, metody badań na zwierzętach, zwierzęta w gospodarstwach agroturystycznych i ich otoczeniu. Do nauki języka obcego zaproponowano tylko jeden sylabus na pierwszym i drugim stopniu kształcenia, co nie daje możliwości wyboru języka obcego. Odany powyżej wymiar praktyk wynika z art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Spowodowało to zwiększenie liczby godzin praktyk dla kształcenia na kierunku praktycznym (Uchwała Nr 472 Senatu UWM w Olsztynie z dnia 26.04.2019 r), co znalazło odzwierciedlenie w treści sylabusów oraz faktycznej realizacji. Praktyka jako przedmiot fakultatywny traktowana powinna być jako przedmiot do wyboru. Analiza dokonana przez zespół oceniający PKA wskazuje, że wybór dotyczy jedynie miejsca realizacji praktyki a nie praktyki jako takiej. Biorąc powyższe pod uwagę zespół PKA rekomenduje przegląd wszystkich sylabusów, uzupełnienie brakujących, uzupełnienie brakującej literatury podstawowej i uzupełniającej, uaktualnienie zalecanej literatury źródłowej, czyli praktycznie przeanalizowanie, uzupełnienie braków i przepracowanie sylabusów do wszystkich przedmiotów realizowanych na pierwszym i drugim stopniu kształcenia na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii, ze szczególnie wnikliwym podejściem do sylabusów z zakresu języka obcego oraz sylabusów dotyczących praktyk.

Sylabusy przedmiotów są dostępne dla studentów w Uniwersyteckim Systemie Obsługi Studentów (USOS). Sylabusy te zawierają pełen zestaw informacji, natomiast ogólne informacje na temat poszczególnych przedmiotów (liczba godzin, treści kształcenia, metody weryfikacji efektów uczenia się) dostępne są na stronie internetowej w informatorze ECTS.

Zajęcia dydaktyczne dla studentów kształcących się na ocenianym kierunku odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach 7.30-20.15 zgodnie z obowiązującym planem zajęć. Zmiany w terminie realizowanych zajęć zdarzają się, muszą być wówczas zgłaszane (z wyprzedzeniem) Prodziekanowi ds. kształcenia przez prowadzącego przedmiot. Organizacja procesu nauczania i uczenia się na ocenianym kierunku z uwzględnieniem formy studiów (zajęcia są realizowane na studiach stacjonarnych), na pierwszym i drugim stopniu kształcenia, jest prawidłowa. Rozplanowanie zajęć umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczony na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się. Czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się umożliwia weryfikację wszystkich efektów uczenia się. Studenci otrzymują informację zwrotną o uzyskanych efektach.

Na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii stosowane są różne grupy metod kształcenia, w tym grupa: 1. Podające, 2. Poszukujące, 3. Eksponujące. Przykłady przedmiotów realizowanych na kierunku a przyporządkowanych do różnych grup metod podano poniżej. W ramach grupy 1. metod podających są to: wykład informacyjny (*metody badań na zwierzętach*), wykład problemowy (*chów i hodowla zwierząt amatorskich*), wykład konwersatoryjny (*psy w służbach mundurowych i ratowniczych*). W ramach grupy metod poszukujących - 2. wykorzystuje się: klasyczne metody problemowe (*metody terapii osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi*), metody sytuacyjne (*zwierzęta w gospodarstwach agroturystycznych i ich otoczeniu*) oraz giełdę pomysłów – „burzę mózgów” (*pedagogika ogólna*), a także ćwiczeniowo-praktyczne i dyskusji. W grupie metod ćwiczeniowo-praktycznych korzysta się z takich rozwiązań jak: ćwiczenia oparte na wykorzystaniu różnych źródeł informacji (*zwierzęta w rekreacji, edukacji i wspomaganie terapii*), metoda projektu (*psychologia relacji człowiek-zwierzę*), studium przypadku (*zoopsychologia*), SWOT (*ekonomiczno-organizacyjne uwarunkowania użytkowania zwierząt*), metoda laboratoryjna (*biochemia zwierząt z elementami chemii bioorganicznej*), metoda doświadczeń (*fizjologia człowieka i zwierząt*), metoda obserwacji, pomiaru w terenie (*etologia zwierząt*). Ponadto jest tu stosowana metoda dyskusji, np. okrągłego stołu (*psychologia kliniczna*), seminaryjna (*jeleniowate w rekreacji*), m. referatu (*pedagogika specjalna*). W ramach grupy metod eksponujących - 3. wykorzystuje się takie metody jak: pokaz

(*trening i szkolenie psów*), wystawa (*kynologia*), drama (*komunikacja alternatywna i wspomagająca*). Umiejętności praktyczne studenci nabywają podczas zajęć laboratoryjnych, projektowych, komputerowych, terenowych, na seminarium dyplomowym oraz przygotowując pracę dyplomową a także w czasie realizacji praktyk zawodowych. Stosowane różnorodne metody kształcenia - podające, problemowe, poszukujące, praktyczne, zapewniają przygotowanie do działalności zawodowej, w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów, stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym również zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Na kierunku mogą studiować osoby z niepełnosprawnością, zasady studiowania określa Regulamin Studiów. Studenci z niepełnosprawnościami mogą np. korzystać z pomocy asystenta czy też urzędzeń umożliwiających rejestrowanie zajęć. Na Wydziale Bioinżynierii Zwierząt powołano wydziałowego opiekuna ds. studentów z niepełnosprawnościami.

W roku akademickim 2019/2020 w związku z epidemią SARS-CoV-2 wprowadzono zajęcia w trybie zdalnym z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość. Taką formę zastosowano do prowadzenia wykładów i ćwiczeń audytoryjnych. Zajęcia praktyczne zablokowano i zrealizowano w formie stacjonarnej. Zajęcia on-line wzbogacano w miarę możliwości materiałami filmowymi, zdarzało się, że nauczyciele udostępniali studentom fragmenty własnych prezentacji. W roku akademickim 2020/2021 zajęcia były prowadzone w formie hybrydowej. W roku akademickim 2021/2022 zajęcia na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii są realizowane w systemie stacjonarnym z elementami kształcenia zdalnego.

Praktyki na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii przeprowadzane są zgodnie z *Zarządzeniem Nr 54/2021 Rektora UWM w Olsztynie z dn. 11 maja 2021 r.* i stanowią integralną część procesu kształcenia. Praktyka realizowana jest na podstawie „Umowy o organizację praktyki studentów”. Szczegółowe informacje dotyczące realizacji praktyk na ocenianym kierunku zawarte są w „Przewodniku metodycznym do praktyk na Wydziale Bioinżynierii Zwierząt”, który jest zamieszczony na stronie internetowej Wydziału. Ponadto szczegółowe zasady realizacji praktyk studenckich (program praktyk, charakterystyka jednostek przyjmujących studentów na praktyki) omawiane są w ramach dwóch przedmiotów: pracownia szkolenia zawodowego (semestr 4 - studia pierwszego stopnia) oraz pracownia doskonalenia zawodowego (semestr 1 - studia drugiego stopnia). Nadzór nad organizacją merytoryczną i prawidłowym przebiegiem praktyk sprawuje Pełnomocnik Dziekana ds. praktyk studenckich.

Miejsce odbywania praktyki może być wskazane przez studenta lub wybrane z placówek zawartych w ofercie wydziałowej. Istnieje także możliwość realizacji praktyk w krajach Unii Europejskiej lub poza jej granicami. W tym przypadku miejsce odbywania praktyki może być także wskazane przez studenta (po uprzedniej akceptacji przez Pełnomocnika Dziekana ds. praktyk studenckich) lub wybrane z listy placówek dostępnych w ofercie wydziałowej.

Na ocenianym kierunku na studiach pierwszego stopnia, praktyki realizowane są w semestrach: 4, 5 i 6, natomiast na studiach drugiego stopnia w semestrach: 1, 2 i 3.

Studia pierwszego stopnia – od cyklu kształcenia 2016/2017 do 2018/2019 (zgodnie z Uchwałą nr 699 Senatu UWM w Olsztynie z dnia 27.03.2015 roku): *praktyka pedagogiczna* (160 godzin, 6 ECTS, 4 semestr), *praktyka zootechniczna* (200 godzin, 8 ECTS, 5 semestr) oraz *praktyka związana z zakresem kształcenia* (120 godzin, 4 ECTS, 6 semestr).

Studia drugiego stopnia – od cyklu kształcenia 2019/2020 (zgodnie z Uchwałą nr 266 Senatu UWM w Olsztynie z dnia 20.03.2018 roku): *praktyka I* (160 godzin, 7 ECTS, 1 semestr), *praktyka II* (160 godzin, 7 ECTS, 2 semestr) oraz *praktyka III* (160 godzin, 6 ECTS, 3 semestr).

Studia pierwszego stopnia w cyklu kształcenia od 2019/2020 (zgodnie z Uchwałą nr 472 Senatu UWM w Olsztynie z dnia 26.04.2019 roku): *praktyka pedagogiczna* (320 godzin, 11 ECTS, 4 semestr), *praktyka zootechniczna* (400 godzin, 13 ECTS, 5 semestr) oraz *praktyka związana z zakresem kształcenia* (240 godzin, 8 ECTS, 6 semestr).

Charakterystyka praktyk na studiach pierwszego stopnia:

Praktyka pedagogiczna – studenci realizują praktykę w wymiarze 320 godzin w szkołach i placówkach oświatowych przedszkola, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe, szkoły specjalne i placówki oświatowo - wychowawcze, a także opiekuńcze. Celem praktyki jest przygotowanie studenta do realizowania zadań zawodowych oraz zdobycie wiedzy na temat funkcjonowania wyżej wymienionych placówek. Student - praktykant poznaje działanie systemu edukacji, gromadzi doświadczenia związane z planowaniem i organizowaniem zajęć dydaktycznych z różnymi grupami dzieci i młodzieży. Podczas tej praktyki student zapoznaje się z: przepisami bhp i ppoż. oraz bazą lokalową jednostki, w której realizowana jest praktyka, misją różnych typów szkół przedszkoli, placówek wspierających rozwój dziecka i udzielających pomocy rodzinie, specyfiką działalności placówki pedagogicznej, w tym kadrą pedagogiczną, uczniami, organizacją pracy oraz dokumentacją procesu dydaktycznego. Student nawiązuje współpracę z kadrą pedagogiczną oraz obserwuje i interpretuje występujące w grupie uczniów sytuacje i problemy wychowawcze; rozwija umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i wykorzystuje je w pracy z podopiecznymi. Prezentuje własne pomysły związane z planowaniem pracy pedagogicznej; przygotowuje scenariusz realizacji zajęć i określa pomoce niezbędne do ich prowadzenia. Wspiera rozwój samodzielności uczniów inspirując ich do samodzielnego rozwijania zainteresowań i pasji. Utrwala działania podejmowane przez nauczyciela w celu zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny. Pracuje w zespole podczas prowadzenia zajęć oraz w trakcie prac nad tworzeniem konspektów zajęć. Przestrzega zasad etyki zawodowej. Po zakończeniu praktyki student pisze sprawozdanie opisowe, które zawiera m.in. termin, miejsce oraz wymiar godzinowy odbycia praktyki. Szczegółowe sprawozdanie z realizacji praktyki pedagogicznej powinno zawierać: opis funkcjonowania, organizacji i specyfikę działania placówki, w której była realizowana praktyka, charakterystyka bazy lokalowej i jej organizację, opis zasad komunikowania się w klasie uwzględniający ewentualnie występujące zakłócenia; opis zachowania i postawy uczniów, a także działań podejmowanych przez nauczycieli/opiekunów w celu zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny podczas zajęć, rozkład dnia praktyki w placówce z uwzględnieniem zajęć tam wykonywanych (metody i środki dydaktyczne), dokumentację procesu dydaktycznego wraz z konspektami zajęć dydaktycznych, kryteria oceniania i weryfikacji osiągnięć uczniów, ocenę przydatności metod pracy stosowanych przez nauczycieli/opiekunów, procedury postępowania oraz stosowane działania i strategie służące rozwiązaniu trudności pojawiających się w trakcie odbywania praktyki, podsumowanie i wnioski dotyczące zrealizowanej praktyki.

Praktyka zootechniczna - studenci realizują praktykę w wymiarze 400 godzin w gospodarstwach rolnych, fermach, stadninach koni, gospodarstwach agroturystycznych, lecznicach weterynaryjnych dla zwierząt gospodarskich a także w jednostkach Wydziału Bioinżynierii Zwierząt utrzymujących zwierzęta gospodarskie, tj. Katedra Hodowli Koni i Jeździectwa, Katedra Hodowli Owiec i Kóz, Katedra Drobiarstwa i Pszczelnictwa. Celem praktyki jest zapoznanie studenta z organizacją i przebiegiem pracy w gospodarstwach, zakładach i przedsiębiorstwach rolnych związanych z chowem i hodowlą zwierząt oraz produkcją roślinną w aspekcie bazy paszowej dla zwierząt gospodarskich. Student – praktykant wykonuje zadania praktyczne związane ze specyfiką działalności gospodarstwa, poznaje technologie produkcji zwierzęcej tj. procesy, systemy, techniki i metody stosowane w gospodarstwach, a także ocenia stopień ich innowacyjności i efektywności. Podczas praktyki zootechnicznej student zapoznaje

się z: obowiązującymi w gospodarstwie przepisami bhp i ppoż., kierunkami działalności gospodarstwa, wyposażeniem gospodarstwa w środki produkcji (budynki, ciągniki, maszyny rolnicze) oraz warunkami glebowo-klimatycznymi, organizacją pracy oraz organizacją bazy paszowej dla użytkowanych tam zwierząt z uwzględnieniem prowadzonej produkcji roślinnej, stosowaną technologią produkcji zwierzęcej wydajnością, użytkowanych w gospodarstwie zwierząt oraz obowiązującą dokumentacją hodowlaną, rozwiązaniami funkcjonalno-użytkowymi budynków inwentarskich (usytuowanie budynków, jakość i bezpieczeństwo przegród, wybiegów, okólników i dróg przepędowych oraz dowozu paszy i ściółki, odbioru surowca czy też usuwania odchodów, warunkami mikroklimatycznymi w budynkach (temperatura, wilgotność względna, wentylacja, poziom nasłonecznienia i kubatura), behawiorem oraz warunkami utrzymania zwierząt w aspekcie wymogów związanych z dobrostanem zwierząt, rodzajami zabiegów pielęgnacyjnych: codziennych i okresowych oraz zakresem działania programu profilaktyki zootechniczno-weterynaryjnej. Po zakończeniu praktyki student sporządza sprawozdanie opisowe, które zawiera m.in. termin, miejsce oraz wymiar godzinowy odbycia praktyki. Szczegółowe sprawozdanie z realizacji praktyki zootechnicznej powinno zawierać: charakterystykę gospodarstwa, warunków glebowo-klimatycznych i wyposażenia gospodarstwa w środki produkcji (budynki, ciągniki, maszyny rolnicze), rozkładu dnia praktyki ze wykazaniem zajęć tam wykonywanych, opis stosowanych w gospodarstwie technologii produkcji zwierzęcej obejmującej: utrzymanie zwierząt, żywienie, pozyskiwanie surowców, zabezpieczanie bazy paszowej, pielęgnację, etc., opis dokumentacji związanej z funkcjonowaniem gospodarstwa dotyczącej oceny użyteczności zwierząt, pracy hodowlanej, preliminarza pasz, dokumentacji hodowlanej zwierząt, charakterystykę rozwiązań funkcjonalno-użytkowych budynków inwentarskich (jakość i bezpieczeństwo zastosowanych tam przegród, usytuowanie budynku, wybiegów, okólników i dróg przepędowych oraz dowozu paszy i ściółki, usuwania odchodów oraz odbioru surowca, charakterystykę behawioru i dobrostanu zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie, opis zabiegów pielęgnacyjnych i sposób działania programu profilaktyki zootechniczno - weterynaryjnej, podsumowanie i własne wnioski dotyczące zrealizowanej praktyki.

Praktyka związana z zakresem kształcenia - studenci realizują praktykę w wymiarze 240 godzin w ośrodkach terapeutycznych, leczniczych, opiekuńczych, w których wykonywany jest przynajmniej jeden z rodzajów animaloterapii oraz ośrodkach zajmujących się przygotowaniem różnych gatunków zwierząt do animaloterapii. Celem praktyki jest nabycie umiejętności zawodowych, związanych ze specyfiką pracy w relacji człowiek-zwierzę. Student – praktykant zapoznaje się z zasadami funkcjonowania ośrodków związanych z animaloterapią oraz nabywa umiejętności praktycznych z zakresu prowadzonych tam terapii z wykorzystaniem zwierząt. Współpracuje ze specjalistami prowadzącymi animaloterapię, przestrzegając zasad higieny, etyki zawodowej, bezpieczeństwa pracy i dbałości o dorobek i tradycję zawodu. Uczy się dobierać odpowiedni rodzaj animaloterapii dla pacjentów z różnym spektrum schorzeń. Pomaga w nawiązywaniu kontaktu pacjenta ze zwierzęciem, dając im poczucie komfortu fizycznego i psychicznego. Podczas praktyki związanej z zakresem kształcenia student zapoznaje się z przepisami bhp i ppoż., specyfiką miejsca realizacji praktyki, w tym z wyposażeniem ośrodka animaloterapii, rodzajami terapii wynikającymi ze specyfiki ośrodka terapeutycznego oraz gatunkami zwierząt używanymi w terapii, zasadami etycznymi i prawnymi związanymi z wykonywaniem zawodu animaloterapeuty, zachowaniem pacjentów i zwierząt podczas prowadzenia zajęć terapeutycznych, czasem trwania i rodzajami sesji terapeutycznych oraz możliwościami i potrzebami zwierzęcia biorącego udział w zajęciach, potrzebami osób zakwalifikowanych do animaloterapii z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności, ich możliwości fizycznych i psychicznych, wymaganą dokumentacją dotyczącą prowadzonej animaloterapii

obowiązującą w miejscu realizacji praktyk, zasadami postępowania z różnymi gatunkami zwierząt używanych w terapii w trakcie wykonywanego zabiegu oraz po jego zakończeniu, efektami swoich działań w zakresie poprawy zdrowia pacjentów. Po zakończeniu praktyki student sporządza sprawozdanie opisowe, które zawiera m.in. termin, miejsce oraz wymiar godzinowy odbycia praktyki. Szczegółowe sprawozdanie z realizacji praktyki związanej z zakresem kształcenia powinno zawierać: charakterystykę ośrodka, w którym realizowana była praktyka, uwzględniając rodzaj ośrodka, jego bazę lokalową i organizację, rozkład dnia praktyki z uwzględnieniem zajęć tam wykonywanych, opis wykonywanych podczas praktyki zadań z uwzględnieniem metod i form zajęć, czas trwania, rodzaj i opis wykonywanego zabiegu oraz jego wpływ na dobrostan zwierząt biorących udział w zabiegach, konspekty ze zrealizowanych zabiegów animaloterapii, podsumowanie i własne wnioski dotyczące zrealizowanej praktyki.

Praktyki na studiach drugiego stopnia (*praktyka I, II i III.*) realizowane są w semestrach: 1,2 i 3, w wymiarze 160 godzin na każdy semestr (łącznie 480 godzin), w ośrodkach prowadzących terapię z udziałem zwierząt, schroniskach dla zwierząt, gabinetach i lecznicach weterynaryjnych oraz ogrodach zoologicznych. Celem praktyk jest systematyczne podnoszenie umiejętności praktycznych nawiązujących do zajęć realizowanych w trakcie trwania studiów w trzech kolejnych semestrach. Praktyki związane są z modułem/blokiem kształcenia w zakresie hipoterapii i dogoterapii. Podczas praktyk realizowanych w kolejnych semestrach studiów drugiego stopnia student zapoznaje się z: obowiązującymi przepisami BHP, najnowszymi technikami i umiejętnościami wykonywania zabiegów terapeutycznych o różnorodnej specyfice miejsc i gatunków zwierząt wykorzystywanych w terapii, praktyczną stroną przekazywanych na zajęciach treści, planem wykonania zajęć terapeutycznych, współwykonywaniem zabiegów terapeutycznych, formułowaniem wniosków dotyczących wykonywanych przez siebie czynności, z aktami prawnymi, przepisami czy regulaminami dotyczącymi wykonywania zawodu animaloterapeuty, skutkami błędnie przeprowadzonego zabiegu animaloterapii. Student zdobywa umiejętności korzystania z infrastruktury ośrodka animaloterapii, przeprowadzając samodzielnie, pod opieką specjalisty, zajęcia z animaloterapii. Podczas zabiegu, studenci adekwatnie do zdobytej podczas studiów wiedzy wykorzystują poznane formy i metody terapeutyczne (właściwy dobór zwierząt; dbałość o komfort pacjentów w różnym wieku oraz z różnymi dysfunkcjami; dbałość o dobrostan zwierząt).

Po zakończeniu każdej z trzech praktyk, student sporządza sprawozdanie opisowe z realizacji praktyki, które zawiera termin, miejsce oraz wymiar godzinowy odbycia praktyki. Sprawozdanie, traktowane jako oddzielne dla każdej z odbytej praktyki powinno zawierać opis i charakterystykę miejsca praktyki ze wskazaniem rodzaju ośrodka i struktury organizacyjnej, opis obszaru działalności placówki w zakresie: dydaktycznym, edukacyjnym i wychowawczym, charakterystykę i opis sprzętu wykorzystywanego w zabiegach animaloterapii, rozkład dnia praktyki ze wskazaniem zajęć tam wykonywanych, opis praktycznego wykonywania przydzielonych podczas praktyki zadań z uwzględnieniem: metod, form zajęć, czas trwania i charakterystykę wykonywanych zabiegów, opis współwykonywanych zajęć terapeutycznych, informację o poznanych aktach prawnych, przepisach i regulaminach dotyczących wykonywania zawodu związanego z animaloterapią, podsumowanie i własne wnioski dotyczące zrealizowanej praktyki.

Podstawą zaliczenia praktyki na ocenę na studiach pierwszego i drugiego stopnia na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii jest: odbycie praktyki, zgodnie z obowiązującym (ustalonym) programem i wymiarem godzinowym, potwierdzonym w dzienniku praktyk podpisem Zakładowego opiekuna praktykanta, terminowe złożenie dokumentacji potwierdzającej zrealizowanie praktyki. w skład

dokumentacji wchodzi: dziennik praktyk z opinią Opiekuna zakładowego praktykanta oraz sprawozdanie merytoryczne, opisujące jej przebieg.

Przewidziane zostały następujące terminy składania ww. dokumentów: na studiach pierwszego stopnia: do 30 września – *praktyka pedagogiczna*; do 15 stycznia – *praktyka zootechniczna*; do 31 maja – *praktyka związana z zakresem kształcenia*. Natomiast na studiach drugiego stopnia: do 15 stycznia – *praktyka 1*; do 30 września – *praktyka 2*; do 15 stycznia – *praktyka 3*.

Uzyskanie oceny pozytywnej ze sprawozdania i dziennika praktyk w skali ocen od 2,0 do 5,0.

Uzyskanie oceny niedostatecznej (2,0) świadczy o niezaliczeniu praktyk, w wyniku czego następuje powtarzanie odbywania praktyki i ponowne jej zaliczenie.

Podczas oceny sprawozdań uwzględnia się: spełnienie wymagań edytorskich i objętościowych sprawozdania (umiejętności), dokładność opisu miejsca praktyki (czy jest zgodny z wytycznymi zawartymi w programie) (umiejętności), plan praktyki, rozkład dnia, wykonywane czynności (umiejętności), opis specyfiki przygotowania oraz prowadzenia zajęć z udziałem zwierząt i ludzi o zróżnicowanych potrzebach (wiedza), opis specyfiki działalności gospodarstw, organizacji pracy, charakterystykę wybranych gatunków zwierząt gospodarskich ich behavior i dobrostan lub organizację i specyfikę pracy placówki związanej z jej działalnością (wiedza), analizę procesów zachodzących w trakcie trwania terapii ważnych dla zdrowia ludzi i zwierząt, możliwości poprawy zachowań prozdrowotnych, znaczenia rehabilitacji, terapii, animaloterapii i rekreacji (wiedza) dokładność opisu wykonywanych czynności zleconych podczas praktyki (umiejętności), poziom merytoryczny przekazywanej wiedzy dotyczący opisywanego zagadnienia (wiedza), zaangażowanie podczas praktyki w realizację powierzanych mu zadań, opis samodzielnie wykonywanych czynności z uwzględnieniem opisanych wniosków ze zdarzeń edukacyjnych i wychowawczych mających miejsce w czasie zajęć (umiejętności), czy przedstawiony opis realizacji własnej praktyki nakreśla osobę gotową do wypełniania zobowiązań społecznych, inspirowania i organizowania działalności na rzecz środowiska społecznego, inicjowania działania na rzecz interesu publicznego, myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy oraz przestrzegania zasad etyki zawodowej (kompetencje społeczne), podsumowanie jako ostatni element sprawozdania, w którym student wyraża swoją świadomość dotyczącą odpowiedzialności za podejmowane działania, nakreśla pozytywne aspekty praktyki i świadomie podkreśla znaczenie praktyki jako konieczność podnoszenia kompetencji zawodowych (kompetencje społeczne).

Podczas oceny dziennika praktyk uwzględnia się: szczegółowość zapisów dotyczących terminów, godzin i rodzaju wykonywanych prac (umiejętności), opinię o praktykancie wystawioną przez Zakładowego opiekuna praktykanta (kompetencje społeczne).

Uwzględniając powyższe informacje Pełnomocnik Dziekana ds. praktyk wystawia ostateczną ocenę, którą wpisuje do systemu USOS. Dodatkowym elementem branym pod uwagę podczas zaliczania praktyk jest opinia o praktykancie sporządzona przez Pełnomocnika Dziekana ds. praktyk studenckich podczas kontroli praktyk.

Na Wydziale/kierunku istnieje system kontroli i monitorowania realizacji praktyk zawodowych. Reguluje go procedura wewnętrzna zgodnie z którą weryfikacja efektów uczenia odbywa się na podstawie kontroli w miejscu odbywania praktyki. Kontrola praktyk odbywa się w każdym roku akademickim w losowo wybranych ośrodkach praktyk i obejmuje ok. 20% studentów. Obejmuje ona: bezpośrednie rozmowy z realizującymi praktyki w obecności opiekuna, weryfikację prawidłowości realizacji celów określonego rodzaju praktyki na studiach pierwszego i drugiego stopnia, sprawdzenie codziennych zapisów wykonywanych czynności w Dzienniku Praktyk oraz osobiste zapoznanie się ze specyfiką ośrodka, w którym realizowana jest praktyka (pomieszczenia dla zwierząt, wyposażenie

miejsc w niezbędne akcesoria), odnotowanie w Dzienniku praktyk obecności Pełnomocnika Dziekana ds. praktyk. Hospitacja miejsc praktyk miejsc wybranych samodzielnie przez studentów na terenie miasta odbywa się osobiście, natomiast miejsc z poza miasta telefonicznie.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Program studiów stacjonarnych o profilu praktycznym oferowany na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii prowadzonym przez Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie pod względem realizowanych treści kształcenia i stosowanych metod dydaktycznych jest spójny z celami i efektami uczenia się i potwierdza, że dominującą dyscypliną, do której odnoszą się efekty uczenia na kierunku jest zootechnika i rybactwo; ponadto, efekty uczenia odnoszą się też do dyscypliny pedagogika, nauki o zdrowiu i filozofia. Treści podane w sylabusach umożliwiają w zdecydowanej większości osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się. Stwierdzono brak sylabusów do języków obcych i praktyk oraz braki w zakresie zalecanej literatury w części sylabusów, dlatego zespół PKA rekomenduje kompleksowy przegląd, uzupełnienie i poprawę sylabusów. Czas trwania kształcenia na stacjonarnych studiach pierwszego i drugiego stopnia wynoszący 6 i 4 semestry jest typowy dla tego typu kierunku. Nakład pracy studentów, mierzony liczbą punktów ECTS - łącznie 180 na studiach pierwszego stopnia i 120 ECTS na studiach drugiego stopnia umożliwia studentom osiągnięcie zakładanych efektów, a także uzyskanie kwalifikacji i kompetencji odpowiadających realizowanemu poziomowi kształcenia. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów i aktywizujące formy pracy. Studenci potrafią formułować i analizować problemy, dobierać właściwe narzędzia, stosować właściwe metody oraz formułować wnioski. Umożliwia to osiąganie efektów w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, jak też kompetencji praktycznych, które nabywają w trakcie trwania studiów. Organizacja praktyk na pierwszym i drugim stopniu studiów oraz miejsca do ich odbycia pozwalają na osiągnięcie zamierzonych efektów uczenia się. Na kierunku istnieje system kontroli i monitorowania realizacji praktyk zawodowych oraz weryfikacji związanych z nimi efektów uczenia się. Na studiach pierwszego i drugiego stopnia studenci nabywają umiejętności praktyczne, które zapewniają im przygotowanie do zrealizowania prac dyplomowych oraz działalności zawodowej. Metody dydaktyczne stymulują do systematycznej pracy i osiągania zakładanych efektów uczenia się. Organizacja procesu nauczania i uczenia się jest dostosowana do potrzeb różnych grup studentów, a infrastruktura wydziału umożliwia podjęcie i realizowanie studiów osobom z niepełnosprawnościami. Programy i plany studiów zostały opracowane zgodnie z zasadami higieny pracy umysłowej i ergonomii.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Aplikowanie o środki finansowe ze źródeł zewnętrznych (np. „Program Rozwoju Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie”, „Uniwersytet Wielkich Możliwości – program podniesienia jakości zarządzania procesem kształcenia i jakości nauczania”) umożliwiające wsparcie studentów w zdobywaniu dodatkowych kwalifikacji zawodowych poświadczonych dokumentami (zgodnie z rozporządzeniem MEN) oraz certyfikatami (np. kursy: zoopsychologii; zoofizjoterapii; instruktora rekreacji ruchowej specjalność jazda konna; instruktora hipoterapii; instruktora dogoterapii).

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Zasady oraz tryb przyjmowania kandydatów na pierwszy rok studiów pierwszego i drugiego stopnia określa Uchwała Nr 718 Senatu UWM w Olsztynie z dnia 23 czerwca 2020 roku ze zmianami. Rejestracja kandydatów na studia prowadzona jest w formie elektronicznej obsługiwanej przez system Internetowej Rejestracji Kandydatów. Nabór kandydatów na studia pierwszego stopnia na kierunek zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii odbywa się na podstawie konkursu – rankingu, sumy % punktów uzyskanych na świadectwie dojrzałości (tzw. nowa matura) z trzech wskazanych przez kandydata przedmiotów z części pisemnej egzaminu maturalnego objętych postępowaniem kwalifikacyjnym (*biologia, chemia, fizyka lub fizyka i astronomia, geografia, język obcy nowożytny, język polski, matematyka*). Na poziomie podstawowym liczba % uzyskana na świadectwie dojrzałości jest równa ilości punktów w kwalifikacji, natomiast wyniki z poziomu rozszerzonego do kwalifikacji mnożone są przez 2. Nabór kandydatów posiadających świadectwo dojrzałości wydane przez szkołę (tzw. stara matura) następuje na podstawie rankingu średniej ocen uzyskanych na egzaminie dojrzałości z trzech przedmiotów do wyboru: *biologia lub chemia; fizyka lub fizyka z astronomią lub matematyka lub geografia; język polski lub język obcy nowożytny*. W przypadku kandydatów legitymujących się dyplomem IB Matury Międzynarodowej wynik na dyplomie IB mnożony jest przez współczynnik 13,33. Nabór Kandydatów legitymujących się dyplomem EB Matury Europejskiej następuje na podstawie wyniku na dyplomie EB, który jest mnożony przez współczynnik 6,0. Laureaci i finaliści olimpiad oraz konkursów stopnia centralnego przyjmowani są na I rok studiów przez komisje rekrutacyjne z pominięciem postępowania kwalifikacyjnego, zgodnie z Uchwałą Nr 263 Senatu UWM w Olsztynie z dn. 26 stycznia 2018 r. ze zmianami. Na kierunek zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii nie było kandydatów legitymujących się dyplomem IB Matury Międzynarodowej, EB Matury Europejskiej oraz Laureatów i finalistów olimpiad.

Warunkiem ubiegania się o przyjęcie na studia drugiego stopnia na kierunek zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii jest posiadanie dyplomu ukończenia studiów co najmniej pierwszego stopnia (zawodowych). Dziekan określa wykaz kierunków studiów, których absolwenci mogą ubiegać się o przyjęcie na studia na kierunek zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii w UWM. Wykaz ten uwzględnia kierunki, których program studiów zrealizowany przed kandydata jest potwierdzony dyplomem stanowiącym podstawę do przyjęcia na studia i zawiera efekty uczenia się zgodne z efektami uczenia się oczekiwanymi od kandydatów na studia na w/w kierunku. Kierunki (z wyłączeniem kontynuacji kształcenia), po których przyjmowani byli kandydaci na studia drugiego stopnia na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii to: hodowla i ochrona zwierząt towarzyszących i dzikich, zootechnika, farmacja weterynaryjna, pedagogika specjalna, pedagogika wczesnej edukacji, biologia, pedagogika, hipologia i jeździectwo i inne. Przy wyborze analizowana była/jest dokumentacja kandydatów. Najważniejszym kryterium rekrutacji jest jednak zgodność efektów uczenia się, dlatego rekomenduje się przyjęcie efektów uczenia się jako podstawy – kryterium wiodącego, przy naborze na studia drugiego stopnia.

Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się, okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej określa Regulamin studiów stanowiący załącznik do Uchwały Nr 528 Senatu UWM w Olsztynie z dn. 25 czerwca 2019r. Zgodnie z Regulaminem Studiów UWM przeniesienie i uznawanie punktów ECTS umożliwia kontynuację kształcenia na kierunku, na który student się przenosi z innej uczelni bądź z innego kierunku. Przenoszenie

i uznawanie punktów ECTS uzyskanych przez studenta w jednostce organizacyjnej Uniwersytetu lub w innej uczelni, w tym zagranicznej, polega na przenoszeniu efektów uczenia się wyrażonych w punktach ECTS (osiągnięcia studenta). Warunkiem przeniesienia punktów ECTS po pierwszym roku studiów w miejsce punktów przypisanych przedmiotom zawartym w programie studiów, jest stwierdzenie zbieżności uzyskanych efektów uczenia się. Elementami podlegającymi weryfikacji są także forma i wymiar zajęć oraz sposób ich zaliczania. Decyzję o przeniesieniu punktów ECTS podejmuje Dziekan na wniosek studenta, po zapoznaniu się z przedstawioną przez studenta dokumentacją przebiegu studiów zrealizowanych w innej jednostce. W przypadku, gdy przedmioty lub zajęcia zaliczone w innej uczelni nie mają przyporządkowanej liczby punktów, wówczas określa ją Dziekan. W przypadku stwierdzenia różnic programowych, Dziekan ustala warunki, termin i sposób uzupełnienia zaległości wynikających z różnic programu studiów. Student może ubiegać się o przeniesienie osiągnięć z określonego przedmiotu, realizowanego na innym kierunku studiów lub w innej uczelni, z którego uzyskał wcześniej zaliczenie lub zdał egzamin na zasadach określonych w Regulaminie Studiów UWM oraz w procedurze wydziałowej. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym reguluje Uchwała Nr 576 Senatu UWM w Olsztynie z dn. 20 września 2019 r. Decyzją Dziekana powołano na wydziale Zespół ds. weryfikacji i potwierdzania kompetencji zdobytych poza systemem szkolnictwa wyższego. W ramach kształcenia na ocenianym kierunku nie prowadzono dotychczas tego typu weryfikacji.

Biorąc powyższe pod uwagę można uznać, że kryteria kwalifikacji na ocenianym kierunku są przejrzyste, selektywne i bezstronne, za wyjątkiem kwalifikacji na drugi stopień kształcenia (z wyłączeniem kontynuacji kształcenia).

W latach 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020 i 2020/2021 liczba zrekrutowanych kandydatów wynosiła odpowiednio: 120, 120, 107 i 133, a przyjętych: 53, 59, 47 i 51 osób, co wskazuje, że kierunek cieszy się dużym zainteresowaniem (liczba kandydatów w roku powyżej 100 osób; 2,5 kandydata/miejsce, przy założonym limicie przyjęć 48 osób). W trakcie realizacji pierwszego roku studiów i po jego zakończeniu liczba studentów zmniejszała się; „odsiew” był znaczny i wynosił w kolejnych latach odpowiednio: 28%, 44%, 42%, 17%. Przyczyny to: niepodjęcie studiów pomimo pozytywnego wyniku procesu rekrutacyjnego, rezygnacja (oświadczenie), niedostateczne przygotowanie z poprzednich okresów kształcenia szkolnego, brak uzyskania wymaganych zaliczeń, negatywne wyniki egzaminów z takich przedmiotów jak *biofizyka*, *biochemia*, *zwierzęta z elementami chemii bioorganicznej*, a także trudności adaptacyjne studentów do nowych warunków kształcenia. W okresie podlegającym ocenie na studia drugiego stopnia przeprowadzono dwie rekrutacje - w roku akademickim 2019/2020 (liczba kandydatów 14) i w roku 2020/2021 (liczba kandydatów 29). Studia podjęły odpowiednio: 13 i 22 osoby. Po pierwszym roku studiów w roku akademickim 2019/2020 zostało 11 osób (2 osoby podjęły pracę zawodową).

Studenci są motywowani do pracy własnej celem zwiększenia zdawalności egzaminów i uzyskiwania wymaganych zaliczeń; mogą korzystać z konsultacji. Nauczyciele akademicy na podstawie bieżącej analizy ocen cząstkowych, prac etapowych i rozkładu ocen mogą modyfikować przyjęte w sylabusie metody weryfikacji efektów uczenia się; modyfikacje są wprowadzane po zakończonym cyklu dydaktycznym. Celem zmniejszenia trudności adaptacyjnych powoływany jest na wydziale/kierunku opiekun roku, z którym nowo przyjęci studenci spotykają się bezpośrednio po inauguracji. Opiekun organizuje spotkania z władzami Wydziału, przedstawicielami/członkami Rady Wydziałowej Samorządu Studenckiego oraz studentami wyższych roczników (ograniczone możliwości w okresie pandemii). Aby zmniejszyć „odsiew” i zwiększyć zdawalność egzaminów w semestrze zimowym w roku akademickim 2021/2022 wprowadzono zajęcia dydaktyczne w ramach kursów wyrównawczych

z przedmiotów sprawiających najwięcej trudności (biofizyka i biochemia zwierząt z elementami chemii bioorganicznej) w łącznym wymiarze 15 h/jeden przedmiot.

Dotychczas wypromowano trzy roczniki absolwentów, 82 absolwentów studiów pierwszego stopnia i 10 absolwentów studiów drugiego stopnia. W terminie studia ukończyło odpowiednio: 89,66 i 90,9% studentów. Nieukończenie studiów w terminie wynikało z braku złożenia pracy; jako przyczynę podawano podjęcie pracy zawodowej, zdarzenia losowe, sytuację rodzinną oraz przedłużający się etap części badawczej pracy. Postępy studentów są na bieżąco monitorowane i wykorzystywane w pracach Uczelnianego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, który opracowuje zalecenia dla jednostek UWM.

Ogólne zasady weryfikacji efektów uczenia są zamieszczone w Regulaminie Studiów UWM. Określono w nim prawa i obowiązki studenta związane z zaliczaniem przedmiotów, zdawaniem egzaminów, zaliczaniem etapów studiów, zakończeniem procesu kształcenia. Określono w nim również ramy organizacyjne procesu weryfikacji osiągnięć studenta, uprawnienia odwoławcze oraz konsekwencje braku zaliczenia. W sytuacjach problematycznych student może wystąpić o przeprowadzenie egzaminu komisyjnego. Szczegółowe zasady weryfikacji efektów uczenia się określają stosowne procedury.

Nauczyciele akademicy w procesie sprawdzania i oceny stopnia osiągania efektów uczenia się przez studenta na poziomie przedmiotu, kierunku czy też modułu/bloku, wykorzystują skalę ocen pełnych i półowkowych. Zaliczenia przedmiotu dokonuje osoba prowadząca zajęcia lub koordynator przedmiotu; podstawą są pozytywne oceny, aktywności oraz obecności na zajęciach. Na pierwszych zajęciach prowadzący przedstawia studentom warunki zaliczenia oraz sposoby weryfikacji założonych w programie studiów efektów uczenia się (potwierdzone przez zespół oceniający PKA w ramach hospitacji zajęć). Okresem zaliczeniowym jest semestr, warunkiem jego zaliczenia jest uzyskanie zaliczeń i zdanie egzaminów ze wszystkich przedmiotów oraz praktyk przewidzianych programem studiów dla danego semestru, czyli uzyskanie określonej dla danego poziomu studiów liczby punktów ECTS. Skuteczność osiągania zakładanych efektów uczenia się jest weryfikowana poprzez bieżącą ocenę wyników uczenia się studentów (oceny cząstkowe i ocena końcowa), zaliczenia praktyki zawodowej (pedagogicznej, zootechnicznej i związanej z zakresem kształcenia) oraz praktyki I, II, III; zasady uczestnictwa studentów w zajęciach dydaktycznych (nieobecności na zajęciach); proces dyplomowania; monitoring losów zawodowych absolwentów; opinie pracodawców. Efekty przedmiotowe i ich weryfikację dokumentują prace etapowe, które podlegają archiwizacji zgodnie z procedurami wydziałowymi. W uczelni/na wydziale/kierunku stosuje się różne metody weryfikacji osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów uczenia się, są to: egzamin pisemny w formie opisowej lub testu otwartego bądź zamkniętego, z dostępem i bez dostępu do pomocy dydaktycznych, egzamin ustny, okresowe prace kontrolne (kolokwia ustne lub pisemne), projekt indywidualny lub przygotowany w grupie, referat, raport, prezentacja (indywidualna / grupowa), zadanie problemowe, aktywność i wypowiedzi na zajęciach, przygotowanie pracy dyplomowej. Prace etapowe umożliwiają weryfikację efektów uczenia się w zakresie wiedzy i umiejętności. Dominują zaliczenia pisemne, głównie testowe (w okresie pandemii w MSTeams) oraz ustne umożliwiające dodatkowo weryfikację kompetencji społecznych. Zasady i sposoby weryfikacji efektów podano w sylabusach. Efekty końcowe weryfikowane są w procesie dyplomowania, oceny pracy dyplomowej oraz egzaminu dyplomowego. Dokumentowanie przebiegu studiów od początku do końca tj. do momentu zaliczenia ostatniego semestru studiów przebiega w sposób formalny i prowadzone jest z wykorzystaniem narzędzi informatycznych dostępnych w Uniwersyteckim Systemie Obsługi Studiów (USOS).

W oparciu o procedurę wydziałową, Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (WZdsZJK) koordynuje działania związane z oceną, doskonaleniem i weryfikacją efektów uczenia się. Weryfikacja

odbywa się za pomocą zróżnicowanych form sprawdzania, adekwatnych do kategorii wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, których dotyczą efekty. Dobór metodyki stosowanej w konstruowaniu poszczególnych metod dydaktycznych pozostaje w gestii nauczyciela akademickiego koordynującego i odpowiedzialnego za przedmiot. Stopień osiągnięcia efektów uczenia się w kategorii wiedzy weryfikowany jest poprzez zaliczenia/egzaminacje pisemne lub ustne. Egzaminacje pisemne mogą mieć formę ustrukturyzowanych pytań, testów wielokrotnego wyboru, testów wielokrotnych odpowiedzi, testów wyboru - tak/nie lub też przyporządkowania odpowiedzi. Umiejętności weryfikowane są w ramach zaliczeń/egzaminacji zajęć praktycznych, laboratoryjnych i terenowych, np. w oparciu o analizę problemu lub w trakcie bezpośredniej obserwacji sposobu wykonywania czynności praktycznych zleconych studentowi oraz sprawozdań. Kompetencje społeczne weryfikowane są w oparciu o analizę problemu lub przypadku etycznego, przedstawiania zagadnienia lub problemu w formie ustnej, bądź w formie prezentacji multimedialnej na określony temat, którą studenci przygotowują indywidualnie lub zespołowo, jak też w ramach dyskusji dydaktycznej, a także w czasie bezpośredniej obserwacji zachowań studenta (głównie organizacji pracy w zespole czy też zdolności do pracy samodzielnej oraz aktywnej postawy z zachowaniem zasad etyki). Metody weryfikacji zakładanych efektów uczenia się są zamieszczone w sylabusach przedmiotów. Za realizację przedmiotu odpowiada jego koordynator, który określa cel i treści przedmiotu i dokonuje okresowej oceny wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych nabywanych w czasie realizacji zajęć. Nauczyciele akademicy na podstawie bieżącej analizy ocen cząstkowych, prac etapowych i rozkładu ocen mogą modyfikować przyjęte w sylabusie metody weryfikacji efektów uczenia się. Stosowane metody weryfikacji z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość są wykorzystywane na kierunku i spełniają oczekiwania co oznacza, że umożliwiają prawidłową weryfikację zakładanych efektów uczenia się. Zespół oceniający PKA pozytywnie ocenia stosowane na ocenianym kierunku metody weryfikacji osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów uczenia się i ich skuteczność.

Rodzaj, forma, tematyka i metodyka prac egzaminacyjnych, etapowych i projektów, jak też prac dyplomowych oraz stawianych im wymagań, są dostosowane do poziomu i profilu studiów, efektów uczenia się oraz zastosowań wiedzy z zakresu dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany, norm i zasad, a także praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. Studenci mają prawo wglądu do wszystkich pisemnych prac etapowych i egzaminacyjnych (korzystają z tej możliwości); w przypadku realizacji prac z wykorzystaniem MsTeams wgląd do własnej pracy jest automatyczny. Prace podlegają archiwizacji co reguluje stosowna procedura. Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia zawierają matryce: kierunkowych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w odniesieniu do przedmiotu, form prowadzonych zajęć i sposobu ich weryfikacji.

Po zakończeniu sesji egzaminacyjnej/ egzaminów dyplomowych w danym roku akademickim, Prodziekan ds. studenckich przygotowuje sprawozdanie obejmujące analizę ich przebiegu i końcowe wyniki zaliczeń/egzaminacji (rozkład ocen) oraz wnioski, które są prezentowane na posiedzeniu WZdsZJK, Wydziałowej Rady Edukacyjnej a następnie Rady Dziekańskiej w pierwszym kwartale kolejnego roku akademickiego. Wnioski z analizy są uwzględniane w pracach nad doskonaleniem jakości kształcenia i osiągnięcia efektów uczenia się. Są one udostępniane pracownikom na stronie internetowej wydziału. Po zakończeniu roku akademickiego przygotowywane jest sprawozdanie z jakości realizacji zajęć dydaktycznych, które przekazywane jest do Prorektora ds. kształcenia. Po zakończeniu procesu dyplomowania każdego rocznika studentów WZdsZJK dokonuje oceny 10% losowo wybranych prac dyplomowych; wyniki oceny przedstawia na posiedzeniu Rady Dziekańskiej i zamieszcza na stronie internetowej Wydziału. Posiłkując się załącznikiem do protokołu (Zał. 7 z dnia

4.01.2022r.) należy stwierdzić, że w ramach oceny prac dyplomowych (rok 2020/2021) oceniono trzy prace licencjackie i jedną pracę magisterską; w ocenie uwzględniono takie kryteria jak typ pracy, ocenę promotora/ocenę recenzenta, mocne strony pracy, słabe strony pracy. W roku akademickim 2020/2021 studia drugiego stopnia ukończyło 10 dyplomantów i zgodnie z procedurą oceniono tylko 1 z 10 obronionych prac dyplomowych. Rekomenduje się doprecyzowanie zapisu dotyczącego odsetka prac dyplomowych podlegających losowej weryfikacji na kierunku i poziomie studiów, gdyż przy ich małej liczbie ocena może być nieobiektywna.

Wymagania dotyczące zaliczenia kolejnych etapów studiów są określone w sposób formalny i udostępniane do wiadomości studentów za pomocą strony internetowej. Proces dyplomowania w UWM w tym również na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii określa Regulamin Studiów, regulują go również procedury wydziałowe. W pierwszym etapie dyplomowania student realizuje pracę dyplomową pod kierunkiem nauczyciela akademickiego, następnie jest ona oceniana przez promotora i recenzenta a w trzecim i ostatnim etapie przeprowadzany jest egzamin dyplomowy. Warunkiem przystąpienia do egzaminu dyplomowego jest uzyskanie zaliczeń oraz złożenie egzaminów ze wszystkich przedmiotów i praktyk przewidzianych w planie studiów oraz uzyskanie oceny co najmniej dostatecznej z pracy dyplomowej. Na studiach pierwszego i drugiego stopnia student wykonuje pracę dyplomową pod kierunkiem uprawnionego nauczyciela akademickiego, na określony i dostosowany do zainteresowań badawczych studenta temat oraz zainteresowań i dorobku naukowego promotora a także profilu naukowego, możliwości technicznych i ekonomicznych Katedry, w której praca jest wykonywana. Postępy w realizacji pracy student prezentuje podczas seminariów dyplomowych. Do weryfikacji pracy wykorzystuje się Archiwum Prac Dyplomowych (APD) co reguluje Zarządzenie Nr 59/2020 Rektora UWM w Olsztynie z dn. 19 czerwca 2020 r. Po sprawdzeniu pracy przy użyciu programu antyplagiatoowego (do roku 2018 był to program OSA a od roku 2019 równolegle wdrożono program JSA), jest ona kierowana do zaopiniowania do recenzenta. Następnym krokiem jest wyznaczenie terminu egzaminu, licencjackiego/magisterskiego i składu Komisji egzaminacyjnej; o podjętych krokach studenci są informowani przez starostę roku. Informacja jest też zamieszczana na stronie Wydziału w zakładce ogłoszenia, co najmniej 1,5 miesiąca przed planowanym egzaminem. Studia pierwszego i drugiego stopnia kończą się egzaminem dyplomowym - licencjackim/magisterskim. Egzamin weryfikuje osiągnięcie efektów uczenia się zgodnie z programem studiów. Egzamin odbywa się przed Komisją Egzaminacyjną, którą powołuje Dziekan. W jej skład wchodzi Przewodniczący i minimum trzech członków. Dodatkowo w pracach komisji może uczestniczyć Opiekun roku. Student studiów pierwszego stopnia, zgodnie z obowiązującą procedurą wydziałową podczas egzaminu odpowiada na 3 wylosowane pytania. Egzamin na studiach drugiego stopnia, zgodnie z procedurą wydziałową, podzielony jest na dwie części. W pierwszej części dyplomant przedstawia prezentację multimedialną a w niej założenia do pracy, uzyskane wyniki i wnioski (ok. 10 min.), w drugiej odpowiada na 3 pytania. Dwa pytania są losowane i dotyczą zakresu treści kierunkowych oraz realizowanego modułu/bloku przedmiotów. Trzecie pytanie zadaje recenzent; dotyczy ono tematyki pracy dyplomowej. Według wytycznych obowiązujących na WBZ praca licencjacka powinna świadczyć o opanowaniu przez studenta wiedzy zdobytej na kierunku oraz zdobyciu umiejętności gromadzenia i analizy danych oraz prezentacji uzyskiwanych wyników. Praca licencjacka może mieć charakter przeglądowy lub badawczy. Praca magisterska powinna mieć charakter obserwacyjny lub eksperymentalny, może też mieć charakter studialny (analityczny lub kompilacyjny). Praca magisterska powinna być pracą naukową, opartą na samodzielnie zebranych i opracowanych wynikach zgodnie z obowiązującą procedurą wydziałową. Studenci mają dostęp do informacji wskazujących wymagania edytorskie jakie powinna spełniać praca dyplomowa. Poza przyjętymi ramami dotyczącymi rozdziałów

i układu pracy ważnym jest wymóg dotyczący literatury, którą dyplomant w niej wykorzystuje. W przypadku prac licencjackich zaleca się nie mniej niż 15 pozycji literatury w tym 5 obcojęzycznych. W przypadku prac magisterskich nie mniej niż 30 pozycji literatury w tym 10 obcojęzycznych. W uzasadnionych przypadkach promotor może zaakceptować mniejszą liczbę pozycji literatury obcojęzycznej. Analiza prac dyplomowych dokonana przez zespół PKA potwierdza zgodność tematyki i ich formy z wytycznymi wynikającymi z zalecanych i wdrożonych w tym zakresie procedur dla studentów WBZ i ocenianego kierunku.

Egzamin dyplomowy licencjacki po raz pierwszy przeprowadzono w roku akademickim 2018/2019, wypromowano wówczas 22 dyplomantów, następnie w 2019/2020 roku było to 29 dyplomantów, a w 2020/2021 roku 31 dyplomantów. Pierwsze egzaminy dyplomowe magisterskie przeprowadzono w roku akademickim 2020/2021 (10 dyplomantów). Tematyka prac dyplomowych obejmuje zagadnienia z zakresu: wspomaganie terapii dorosłych i dzieci z udziałem psów, kotów i koni (dogoterapia, felinoterapia, hipoterapia); behawioru i predyspozycji zwierząt wspierających terapię ludzi z depresją, autyzmem i innymi jednostkami chorobowymi; użytkowania zwierząt towarzyszących i amatorskich; przygotowania psów różnych ras do pracy w służbach mundurowych; roli rekreacyjnej i edukacyjnej ogrodów zoologicznych; funkcjonowania ośrodków rehabilitacji dzikich zwierząt; problemów zdrowotnych i dobrostanu psów i koni, a także wzajemnych relacji człowiek-zwierzę. W roku akademickim 2020/2021 na wniosek członków Komisji egzaminacyjnej 1 pracę licencjacką i 1 pracę magisterską zgłoszono do wyróżnienia Dyplomem Dziekana. Zgodnie z procedurą wydziałową pracę dyplomową, może stanowić opublikowany lub przyjęty do druku artykuł naukowy w recenzowanym czasopiśmie z wykazu czasopism naukowych Ministerstwa Edukacji i Nauki lub spoza wykazu czasopism, którego autorem jest dyplomant lub dyplomant i promotor. W przypadku pracy licencjackiej wkład dyplomanta w realizację pracy powinien wynosić ponad 50%, a w przypadku pracy magisterskiej ponad 75%. Jedna ze zrealizowanych w roku akademickim 2020/2021 prac magisterskich została opublikowana w formie artykułu naukowego w czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym.

W roku akademickim 2019/2020 w związku ze stanem epidemii wywołanej koronawirusem SARS-CoV-2, zgodnie z Zarządzeniem Nr 44/2020 Rektora UWM w Olsztynie z dn. 6 maja 2020 r. na Wydziale wdrożono zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego z wykorzystaniem technologii informatycznych w warunkach epidemii. Przyjęte i stosowane na w uczelni/na wydziale/na kierunku zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się, w tym metody stosowane w procesie nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość gwarantują identyfikację studenta i bezpieczeństwo danych dotyczących studentów.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 50/2017 Rektora UWM w Olsztynie z dn. 29 maja 2017 roku oraz procedurami wydziałowymi w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim/ Wydziale Bioinżynierii Zwierząt/kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii prowadzone są badania losów absolwentów. Wykorzystuje się w tym celu uczelniany system informatyczny. Badania obejmują: studia z perspektywy absolwenta (ocena po 6. miesiącach po ich ukończeniu); losy zawodowe absolwenta (3 i 5 lat po ukończeniu kształcenia); opinię pracodawców o absolwentach UWM w Olsztynie. Absolwenci odpowiadają na kilkanaście pytań, które dotyczą aktualnego statusu na rynku pracy oraz powiązania zatrudnienia/zawodu z ukończonym kierunkiem studiów. Absolwenci studiów I stopnia ocenianego kierunku – zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii (rocznik 2019/2020) brali już udział w badaniu ankietowym, absolwenci kolejnych roczników dopiero będą uczestniczyć w takiej ocenie. Z punktu widzenia rocznika, który już uczestniczył w ocenie ankietowej odpowiedzi były satysfakcjonujące w zakresie takich pytań jak zdobyta wiedza, umiejętności i kompetencje. Realizacja bloku dyplomowego oraz praktyki rozwijały zdaniem ankietowanych w sposób znaczący własne

kompetencje. Należy jednak zaznaczyć, że liczba respondentów była znikoma; było to jedynie 7 absolwentów kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii (łącznie ankietowanych było 14. spośród 171. absolwentów WBZ z rocznika 2019/2020). Zdaniem władz WBZ przyczyną „małego zainteresowania procesem ankietyzacji” jest utrudniony kontakt z absolwentami wynikający z braku korzystania przez nich (po zakończeniu studiów) z maili z domeną UWM oraz obowiązki zawodowe. Wśród studentów kontynuujących studia panuje też przekonanie, że nie są to badania anonimowe.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zasady przyjęcia, weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się, zaliczenia semestrów oraz dyplomowania na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii można uznać za przejrzyste, selektywne i bezstronne. Zaliczenia kolejnych etapów studiów określono w sposób formalny i udostępniono do wiadomości studentów za pomocą strony internetowej i wirtualnej platformy. Określono sposób weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się w ramach procesu doskonalenia jakości kształcenia. Weryfikacji i ocenie podlegają wszystkie efekty uczenia się zdefiniowane w programie studiów. Przeprowadza ją prowadzący zajęcia w formie egzaminu, zaliczenia na ocenę lub zaliczenia. Na kierunku istnieje system kontroli i monitorowania realizacji zajęć, w tym praktyk zawodowych na pierwszym i drugim stopniu kształcenia oraz weryfikacji związanych z nimi efektów uczenia się. Zasady i sposoby weryfikacji efektów podano w sylabusach. Stosując kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowano metody weryfikacji i oceny właściwe dla tej formy zajęć. Zasady i przebieg dyplomowania na pierwszym i drugim stopniu kształcenia z obowiązkiem realizacji pracy dyplomowej, określają wewnętrzne procedury; są one przejrzyste i zrozumiałe oraz ogólnie dostępne. Dobór tematów prac dyplomowych oraz kompetentnych promotorów i recenzentów spośród nauczycieli własnego wydziału był właściwy. Egzaminy dyplomowe prowadzono zgodnie z wydziałowymi procedurami. W okresie pandemii egzaminy dyplomowe mogły odbywać się w formie zdalnej, wg zasad i na obowiązujących warunkach. Wyniki dyplomowania są kompletne i podlegają archiwizacji. Podsumowując zespół PKA stwierdza, że warunki rekrutacji na studia, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne, standardy jakości kształcenia oraz dowody na osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się są spełnione.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Kadrę prowadzącą zajęcia na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii stanowi 98 osób, w tym wszyscy nauczyciele akademicy (81) są zatrudnieni w UWM w Olsztynie jako podstawowym miejscu pracy, pozostali (17) zatrudnieni są na podstawie umów cywilnoprawnych. Pracownicy Wydziału Bioinżynierii Zwierząt stanowią najliczniejszą grupę - 38 nauczycieli reprezentujących dyscyplinę

zootechnika i rybactwo, spośród których 11 posiada tytuł profesora, 11 – stopień doktora habilitowanego, 15 – stopień doktora oraz 1 tytuł zawodowy magistra inżyniera. Pozostałych 43 pracowników reprezentuje dyscypliny pedagogika, nauki o zdrowiu i filozofia co odpowiada potrzebom kształcenia na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii. Analiza obsady zajęć zarówno na studiach pierwszym, jak i drugim stopnia wskazuje, iż wszystkie osoby posiadają udokumentowany dorobek naukowy mieszczący się w dyscyplinach naukowych, z którymi związane są realizowane przez nich przedmioty, co zapewnia właściwą realizację tych zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, co zapewnia osiągnięcie przez studentów kompetencji nie tylko praktycznych, ale i badawczych. Dorobek naukowy kadry w szczególności związany jest z dyscypliną zootechnika i rybactwo jest bogaty, opublikowany w prestiżowych czasopismach polskich i zagranicznych w postaci wysoko punktowanych artykułów a także w monografiach. Dotyczy m. in. problematyki chowu i hodowli zwierząt użytkowych, zwierząt użytkowych w rekreacji, edukacji i wspomaganiu terapii, higieny i dobrostanu w hodowli i użytkowaniu zwierząt, terrarystyki, zasad żywienia drobnych gatunków ssaków utrzymywanych w hodowlach amatorskich, zwierząt dzikich i ich ochrony, organizacji i prowadzenia ośrodków hodowli, rekreacji i terapii z udziałem koni, ekonomiczno-organizacyjnych uwarunkowań użytkowania zwierząt, wad wrodzonych i chorób dziedzicznych zwierząt, hipoterapii, apiterapii, dogoterapii, profilaktyki zdrowotnej zwierząt. Kadra ma w swoim dorobku również udział w projektach badawczych - w tym międzynarodowych, udział w konferencjach naukowych, grantach i projektach badawczych. Kadra posiada odpowiednie doświadczenie dydaktyczne. Nauczyciele akademicy rozwijają swoje kompetencje zawodowe poprzez udział w licznych projektach dydaktycznych, kursach, szkoleniach, studiach podyplomowych, warsztatach, webinarium dotyczących m.in. zoopsychologii, ochrony zwierząt, etologii zwierząt, użytkowania wierzchowego koni, edukacji i terapii wspomagającej z udziałem psa, rekreacyjnego użytkowania koni i innych zwierząt, rehabilitacji zwierząt, działalności animatorskiej z udziałem zwierząt, fizjoterapii zwierząt biorących udział w rekreacji, edukacji i terapii, nowoczesnych metod terapii z udziałem zwierząt. Kwalifikacje te zapewniają osiągnięcie przez studentów umiejętności praktycznych.

Na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii, do prowadzenia zajęć praktycznych zatrudniane są także osoby na podstawie umów cywilnoprawnych, niebędące nauczycielami akademickimi Uniwersytetu. Zawieranie umów możliwe jest tylko w przypadku wykazania przez te osoby kompetencji i doświadczenia zdobytych poza Uczelnią pozwalających na prawidłową realizację zajęć dydaktycznych i odpowiadających wymaganiom programu studiów, potwierdzone stosownym oświadczeniem. Doświadczenie dydaktyczne jest czynnikiem premiującym kandydata, ale jego brak nie wyklucza go w przypadku wykazania wysokich umiejętności praktycznych i bogatego doświadczenia zawodowego. Wykazane kompetencje i doświadczenie są opiniowane przez wydziałową Radę Dziekańską oraz Radę Edukacyjną, a następnie przedkładane do akceptacji Prorektorowi ds. kształcenia. Osoby te mają doświadczenie w zakresie metod terapii osób z niepełnosprawnością ruchową, edukacji i terapii wspomagającej z udziałem psa, sportu i rekreacji z udziałem zwierząt, hipologii i in., które wspomaga przygotowanie studentów do oczekiwań rynku pracy, co również warunkuje osiągnięcie przez studentów umiejętności praktycznych związanych z profilem studiów.

Seminarium dyplomowe powierzane jest nauczycielom akademickim posiadającym co najmniej stopień doktora a na studiach drugiego stopnia stopień doktora habilitowanego, reprezentującym dorobek naukowy z zakresu dyscyplin do których jest przyporządkowany kierunek zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii. Lektorzy języków obcych posiadają odpowiednie wykształcenie filologiczne.

Kadra jest przygotowana do prowadzenia zajęć zdalnych poprzez szkolenia w zakresie wykorzystania środków komunikacji elektronicznej. Regionalne Centrum Informatyczne zamieszcza na swojej stronie informacje o szkoleniach z zakresu wykorzystania metod i technik kształcenia na odległość. Zajęcia zdalne są kontrolowane przez Uczelnię na bieżąco poprzez rozwiązania systemowe, w tym hospitacje. Obciążenie godzinowe prowadzeniem zajęć nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy jest zgodne z wymaganiami. Dobór kadry nowozatrudnionej odbywa się drogą konkursową z zachowaniem wewnętrznych procedur Uczelni i uwzględnia dorobek naukowy, dydaktyczny a także kompetencje cyfrowe kandydatów. Podstawą powierzenia zajęć jest zgodność dorobku naukowego osoby prowadzącej z zakresem merytorycznym przedmiotu w dyscyplinie, z którą ten przedmiot jest związany, jak również doświadczenie dydaktyczne.

Na kierunku prowadzone są hospitacje zajęć. Objęci są nią wszyscy nauczyciele akademicy, a zasady hospitacji określa procedura wewnętrznego systemu zarządzania jakością kształcenia. W roku akademickim 2020/2021 przeprowadzono zgodnie z planem osiem hospitacji, w tym część zajęć on-line. W roku akademickim 2021/2022 zaplanowano siedem hospitacji. Uczelnia prowadzi systematyczne w każdym semestrze badania ankietowe, w których studenci dokonują oceny nauczycieli akademickich w zakresie wypełniania obowiązków związanych z kształceniem. Nauczyciele akademicy podlegają ocenie okresowej obejmującej aktywność naukową, dydaktyczną i organizacyjną. Ocena działalności naukowej uwzględnia: publikacje naukowe w czasopiśmie w tym szczególności znajdujące się na liście ministerialnej, monografie, udział w pracach badawczych, w tym ubieganie się o granty wewnętrzne czy zewnętrzne (krajowe, unijne i/lub uczestnictwo w ich realizacji wygłaszane referaty na konferencjach naukowych, w tym międzynarodowych,). Działalność dydaktyczna oceniana jest na podstawie hospitacji zajęć, analizy ocen studenckich, oceny przygotowywanych materiałów dydaktycznych, w tym podręczników/skryptów oraz zaangażowania w proces kształcenia, w szczególności poprzez dyplomowanie, a także aktywność w wymianie międzynarodowej. Natomiast działalność organizacyjna uwzględnia: pełnienie funkcji organizacyjnych, udział w komisjach uczelnianych, senackich, w tym ds. jakości kształcenia, udział w inicjatywach motywujących i wspierających studentów w ich rozwoju, zaangażowanie we współpracę z otoczeniem społeczno- społeczno-gospodarczym. Ocena okresowa obejmuje wyniki hospitacji i ocen studenckich z badań ankietowych co jest udokumentowane w arkuszu oceny okresowej. Wnioski z oceny okresowej w tym dokonywanej przez studentów, są wykorzystywane do doskonalenia poszczególnych członków kadry i planowania ich indywidualnych ścieżek rozwojowych.

Polityka kadrowa Uczelni kreuje warunki pracy motywujące członków kadry prowadzącej kształcenie na ocenianym kierunku do systematycznego rozwoju poprzez finansowanie publikacji w czasopiśmie lub monografiach zewnętrznych i udział w konferencjach naukowych organizowanych przez badawczo-dydaktyczne ośrodki zewnętrzne, umożliwienie publikacji w czasopiśmie i monografiach afiliowanych przez UWM, finansowanie projektów i grantów wewnętrznych, wspieranie finansowe i organizacyjne uczelnianych konferencji naukowych o charakterze ogólnopolskim, środowiskowym i międzynarodowym, udzielanie stypendiów naukowych, finansowanie szkoleń podwyższających kompetencje dydaktyczne.

Uczelnia w ramach realizowanej polityki kadrowej posiada narzędzia zapobiegania zjawiskom patologicznym i zapewnia pracownikom oraz studentom możliwość skutecznego rozpatrywania skarg i wniosków, jak również posiada opracowane zasady przeciwdziałania zjawisku mobbingu, dyskryminacji i nierównego traktowania pracowników, studentów oraz tryb postępowania w takich sprawach. Jak dotychczas nie odnotowano potrzeb zastosowania tych procedur.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Kadra prowadząca zajęcia posiada udokumentowany dorobek naukowy w dyscyplinach z którymi powiązane są prowadzone zajęcia, do których został przyporządkowany kierunek co zapewnia prawidłową realizację zajęć. Struktura kadry z uwagi na posiadane stopnie i tytuły naukowe a także doświadczenie zawodowe w zakresie wykorzystywania zwierząt do rekreacji, terapii i edukacji umożliwiają prawidłową realizację zajęć. Liczba pracowników odpowiada potrzebom dydaktycznym kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii. Obsada zajęć oraz obciążenia godzinowe kadry są właściwe. Polityka kadrowa zapewnia odpowiedni dobór kadry i stymuluje nauczycieli akademickich do systematycznego rozwoju. Uczelnia wspiera rozwój naukowy i dydaktyczny kadry poprzez finansowanie projektów naukowych i organizację szkoleń. Kadra podlega ocenie okresowej uwzględniającej dorobek naukowy, dydaktyczny oraz organizacyjny a także opinie studentów. Uczelnia posiada zasady rozwiązywania konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, jak również wszelkich form dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry prowadzącej kształcenie.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Baza dydaktyczna, z której korzystają studenci i pracownicy prowadzący kształcenie na interdyscyplinarnym kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii zlokalizowana jest nie tylko w Wydziale Bioinżynierii Zwierząt, ale też w innych jednostkach organizacyjnych Uniwersytetu, m.in. Wydziałach: Biologii i Biotechnologii, Nauk o Żywności, Nauk Społecznych i Humanistycznych, Lekarskim, Medycyny Weterynaryjnej oraz jednostkach ogólnouczelnianych. Zajęcia prowadzone są także w obiektach pozauczelnianych, tj. Olsztyńskiego Centrum Rehabilitacji Urszula Hura i Zespołu Placówek Edukacyjnych w Olsztynie. W głównym budynku Wydziału znajdują się dwie duże sale wykładowe: przeznaczona dla 270 studentów oraz z płaską podłogą przeznaczona dla 220 studentów wyposażone w projektory multimedialne oraz wysokiej klasy sprzęt nagłaśniający. Ponadto wydział posiada 21 mniejszych sal przeznaczonych do zajęć wykładowo-seminaryjnych z liczbą miejsc od 16 do 50, 13 laboratoriów oraz 2 pracownie komputerowe, jedno pomieszczenie o powierzchni ok. 50 m² z przeznaczeniem na cichą pracę studenta. W holu głównym budynku znajduje się strefa relaksu, z której studenci korzystają podczas przerw między zajęciami. W budynku Centrum Akwakultury i Inżynierii Ekologicznej o powierzchni ok. 2,5 tys. m², znajdują się m.in.: laboratoria behawioralne oraz biologii i rozrodu ryb, w których studenci kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii realizują zajęcia z przedmiotu akwarystyka. Uczelnia zapewnia studentom kształcenie w laboratoriach zwierzęcych zlokalizowanych przy ulicy Słonecznej, w których studenci realizują zajęcia praktyczne w kontakcie ze zwierzętami użytkowymi i amatorskimi. Studenci korzystają ponadto z jednego

z głównych obiektów dydaktycznych, jakim jest Ośrodek Jeździecki dysponujący 4 stajniami, w których utrzymywanych jest 21 koni, placem treningowym, ujeżdżalnią i pomieszczeniami dydaktycznymi oraz Laboratorium Zwierzęcego skupiającego unikalne rasy owiec i kóz, lamy, alpaki oraz zwierzęta dziko żyjące.

Realizacji efektów uczenia się w zakresie wykorzystywania zwierząt w rekreacji służą: Ośrodek Jeździecki UWM Olsztyn, Laboratorium Zwierzęce Kortowo III skupiające unikalne rasy owiec i kóz, lamy, alpaki oraz zwierzęta dziko żyjące, Centrum Akwakultury i Inżynierii Ekologicznej. Efekty uczenia się związane z wykorzystywaniem zwierząt w procesie edukacji realizowane są w salach audytoryjnych, pracowniach i laboratoriach badawczych. Ponadto zajęcia realizowane są w Zespole Placówek Edukacyjnych w Olsztynie, w Gabinetcie weterynaryjnym dr n. wet. Moniki Leśnik-Strzeżek, w Centrum Akwakultury i Inżynierii Ekologicznej oraz w Ośrodku Jeździeckim UWM w Olsztynie przy ul. Słonecznej 51. Rozwijaniu wiedzy i umiejętności w zakresie wykorzystywania zwierząt w terapii służą: Ośrodek Jeździecki UWM Olsztyn ul. Słoneczna 51, Zespół Placówek Edukacyjnych w Olsztynie, Olsztyńskie Centrum Rehabilitacji lek. med. Urszula Hura-Ruitenbach, Gabinet Weterynaryjny dr n. wet. Monika Leśnik-Strzeżek, Laboratorium Zwierzęce Kortowo III skupiające unikalne rasy owiec i kóz, lamy, alpaki oraz zwierzęta dziko żyjące, Zaplecze dydaktyczne Katedry Drobiarstwa i Pszczelnictwa (wzory uli, drobny sprzęt pasieczny). Miejsca te są adekwatne do rzeczywistych warunków przyszłej pracy zawodowej, umożliwiają prawidłową realizację zajęć, w tym prowadzenie zajęć kształujących umiejętności praktyczne.

Salę wykładowe i ćwiczeniowe wyposażone są w projektory multimedialne, co umożliwia realizowanie zajęć przy użyciu nowoczesnych pomocy dydaktycznych. Laboratoria, w których prowadzone są zajęcia praktyczne wyposażone są w nowoczesny sprzęt laboratoryjny. Zajęcia w systemie zdalnym są prowadzone w oparciu o dostępne na Uczelni platformy, na których jest możliwość utworzenia kont zarówno dla pracowników, jak i studentów. Do zajęć najczęściej wykorzystywany jest program do pracy w grupie i kształceniu na odległość Microsoft Teams oraz platforma edukacyjna Moodle. Zasoby edukacyjne są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym, przygotowanie do prowadzenia działalności zawodowej, w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku oraz prawidłową realizację zajęć. Studenci posiadają dostęp do konta w systemie USOS i oferty programowej: Statistica, IBM SPSS, LabView, Sigma Plot v12, Autocad, BricsCAD, MegaCad, Adobe Reader X 10, Corel Draw.

Wszystkie obiekty Uczelni przystosowane są do potrzeb osób z niepełnosprawnością – posiadają podjazdy umożliwiające dostęp do pomieszczeń dydaktycznych, administracyjnych i socjalnych.

Na terenie Uczelni znajduje się dziewięć terminali z dostępem do tłumacza języka migowego on-line. Uczelnia dysponuje również szczegółową cyfrową mapą – przewodnikiem po infrastrukturze istotnej dla osób z niepełnosprawnościami, udostępnianą także w formie aplikacji na urządzenia mobilne.

Księgozbiór Biblioteki Uniwersyteckiej liczy aktualnie 1 082 711 woluminów. Tematyka księgozbioru obejmuje potrzeby wszystkich kierunków studiów realizowanych na Uniwersytecie. Większość księgozbioru udostępniania jest w czytelnich tematycznych (Kolekcje Dziedziczne), funkcjonuje również duża wypożyczalnia podręczników w wolnym dostępie (Kolekcja Dydaktyczna). Na terenie Biblioteki Uniwersyteckiej znajdują się dwie sale dydaktyczne z pełnym wyposażeniem w sprzęt audiowizualny oraz pracownia komputerowa na 20 stanowisk. W 2021 r. uruchomiono pracownię interaktywnej pracy wspólnej, zarządzaną przez Centrum Innowacji i Transferu Technologii UWM. Biblioteka Uniwersytecka UWM oferuje czytelnikom: 720 miejsc czytelnianych, 159 stanowisk komputerowe, 10 stanowisk do pracy dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, 6 kabin do pracy indywidualnej, 3 sale dydaktyczne (łącznie 130 miejsc), salę konferencyjną na 350 miejsc.

Biblioteka zapewnia studentom dostęp do obowiązującej i zalecanej w sylabusach literatury. Zasoby biblioteczne zawierają monografie, czasopisma naukowe, podręczniki, w tym aktualnie ukazujące się na rynku wydawniczym, co umożliwi studentom przygotowanie się do działalności naukowej i zawodowej.

Ogląd Uczelni pozwala stwierdzić, iż liczba sal, pracowni specjalistycznych, miejsc i stanowisk badawczych oraz komputerowych a także wyposażenie, odpowiadają liczebności grup studenckich oraz potrzebom prowadzonego kształcenia na ocenianym kierunku. Funkcjonalność i wyposażenie sal dydaktycznych, pracowni specjalistycznych umożliwiają studentom samodzielne wykonywanie czynności badawczych i nabywanie umiejętności związanych z działalnością zawodową oraz zapewniają osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się. Oferowana studentom infrastruktura informatyczna, oprogramowanie specjalistyczne odpowiadają aktualnie wykorzystywanym narzędziom w działalności naukowej oraz umożliwiają prawidłową realizację zajęć, w tym z wykorzystaniem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych. Wyposażenie techniczne pomieszczeń, pomoce i środki dydaktyczne, specjalistyczne oprogramowanie są sprawne, nowoczesne i umożliwiają prawidłową realizację zajęć.

Uczelnia monitoruje stan bazy i dokonuje jej przeglądów z udziałem specjalistów, kadry dydaktycznej oraz studentów, a także interesariuszy zewnętrznych. Bieżącego monitorowania stanu wyposażenia sal dydaktycznych, laboratoriów, zasobów bibliotecznych i oprogramowania dokonują odpowiedni pracownicy techniczni, administracyjni, pracownicy biblioteki reagując na bieżące potrzeby.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, w tym informatyczna oraz zasoby biblioteczne w pełni odpowiadają potrzebom kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia kierunku zwierzęta w rekreacji, terapii i edukacji o profilu praktycznym. Pracownie oraz specjalistyczne oprogramowanie umożliwiają studentom nabywanie kompetencji zawodowych. Studenci mają zapewniony dostęp do literatury zalecanej w sylabusach. Infrastruktura dydaktyczna, w tym informatyczna, naukowa oraz zbiory biblioteczne są monitorowane. W przeglądach infrastruktury i zasobów bibliotecznych udział biorą: kadra akademicka, studenci oraz interesariusze zewnętrzni. W wyniku przeglądów infrastruktura informatyczna i oprogramowanie, w tym stosowane w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość są unowocześniane i aktualizowane.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium

Uczelnia współpracuje z instytucjami z otoczenia społeczno-gospodarczego oraz pracodawcami w tworzeniu nowych kierunków studiów i funkcjonowaniu istniejących. Wydział Bioinżynierii Zwierząt,

w ramach kształcenia na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii, nawiązał współpracę z instytucjami działającymi w tym zakresie, w celu zintegrowania edukacji z rynkiem pracy.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym ma charakter zorientowany na kształcenie praktyczne i praktyki zawodowe, co potwierdzają zawarte porozumienia o współpracy Wydziału Bioinżynierii Zwierząt z przedsiębiorstwami, szkołami, uczelniami i instytutami. Współpraca kontynuowana jest w zakresie zatrudnienia praktyków - specjalistów do prowadzenia zajęć z wybranych przedmiotów. Udział praktyków w procesie kształcenia studentów, zapewnia bieżące modyfikowanie treści kształcenia, wprowadzenie do procesu kształcenia współczesnych rozwiązań praktyki, co w efekcie zapewnia spójność kształcenia z wymaganiami i oczekiwaniami pracodawców.

Współdziałanie Wydziału w wymiarze nieformalnym obejmuje spotkania i dyskusje podczas wystaw, konferencji, uroczystości wydziałowych i bezpośrednich kontaktów pracowników Wydziału z przedstawicielami sektora społeczno-gospodarczego. Wzajemna wymiana opinii i sugestii, również w zakresie oczekiwań pracodawców, ma miejsce podczas realizowanych zajęć dydaktycznych z udziałem przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, zajęć praktycznych i terenowych. Do grupy interesariuszy zewnętrznych należą także absolwenci Wydziału. Doskonałym przykładem takiej współpracy jest była absolwentka – behawiorystka zwierzęca i trenerka COAPE. Współpraca dotyczy kształcenia kadr, prowadzenia badań naukowych oraz wspierania działalności dydaktycznej (przyjmowanie studentów na praktyki, szkolenia, pokazy hodowlanych). W tym zakresie Wydział współpracuje z następującymi instytucjami: Instytutem Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności Polskiej Akademii Nauk w Olsztynie, Stacją Badawczą Instytutu Parazytologii PAN w Kosewie Górnym, Stacją Badawczą Instytutu Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności Polskiej Akademii Nauk w Popielnie, Polskim Związkiem Hodowców Koni w Warszawie, Warmińsko-Mazurskim Związkiem Hodowców Koni w Olsztynie, Warmińsko-Mazurskim Regionalnym Związkiem Hodowców Owiec i Kóz, Regionalnym Związkiem Hodowców Owiec i Kóz w Malborku, Muzeum Budownictwa Ludowego Parku Etnograficznego w Olsztynku, Ochotniczą Strażą Pożarną „Pomoc Maltańska” w Klebarku Wielkim, Schroniskiem dla Bezdomnych Zwierząt w Tomarynach, Schroniskiem dla Zwierząt w Olsztynie, Terenami Rekreacyjno-Wypoczynkowymi „Miłosna” Kwidzyn, Stadnią Koni Krasne Sp. z o.o., Torami Wyścigów Konnych Służewiec w Warszawie, Polskim Stowarzyszeniem na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną „Koło” w Olsztynie, Ośrodkiem Hipoterapii „Hucutek” w Szczerbicienie, Specjalnym Ośrodek Szkolno-Wychowawczym w Szymanowie, na Koniu Po Zdrowie. Hipoterapia Olsztyn, Alpakadabrą Kozuchy, Gospodarstwem Rolnym NAD AREM Kieźliny, Gospodarstwem Agroturystycznym „Siedem Kotów” w Biestrzykowie, Gospodarstwem Rolnym Komalwy, Szkołą Podstawową im. „Gazety Olsztyńskiej” w Dywitach, Szkołą Podstawową Nr 14 im. Marii Konopnickiej w Olsztynie, V Liceum Ogólnokształcącym im. Wspólnej Europy w Olsztynie, Zespołem Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Praktycznego w Bolesławowie, Zespołem Szkół Agro-Ekonomicznych w Karolewie, Zespołem Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Dobrocinie, Zespołem Szkół Rolniczych w Smolajnach oraz trenerami i właścicielami szkół prowadzącymi trening z psami. Wymienione instytucje i osoby są potencjalnymi pracodawcami absolwentów kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii.

Inne formy współdziałania Wydziału z otoczeniem społeczno-gospodarczym, będące dowodem uznania wysokiej oceny działalności pracowników obejmują: udział w różnych gremiach instytucji krajowych, np. Polskim Towarzystwie Zootechnicznym, Krajowym Zespole ds. egzaminów zawodowych powołanym przez Centralną Komisję Egzaminacyjną w Warszawie, Instytutem Zootechniki – PIB w Krakowie, Biebrzańskim Parku Narodowym, Roztoczańskim Parku Narodowym, Polskim Związku Łowieckim, Związku Kynologicznym w Polsce, Warmińsko-Mazurskim Stowarzyszeniu Hodowców

Gołębi Rasowych i Ptactwa Ozdobnego, Polskim Związku Hodowców Zwierząt Futerkowych, Polski Związku Hodowców i Producentów Zwierząt Futerkowych.

Kolejnymi przykładami współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest między innymi: działalność na rzecz społeczeństwa poprzez aktywny udział w Dniach Nauki i Sztuki Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, prezentując infrastrukturę i działalność naukową oraz dydaktyczną. Wydarzenie to pozwala pokazać całemu społeczeństwu, w tym gościom indywidualnym, uczniom szkół podstawowych, ponadpodstawowych, a nawet przedszkolakom, jak wyglądają laboratoria badawcze, czym zajmują się naukowcy i na czym polega nauczanie w szkole wyższej. Na prośbę szkół i przedszkoli pracownicy Wydziału biorą udział w wykładach i pokazach, poza corocznymi Dniami Nauki i Sztuki UWM. Współpraca z instytucjami edukacyjnymi przy organizacji olimpiad - pracownicy Wydziału od wielu lat są członkami jury w pracach komisji konkursowej Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Rolniczych szczebla regionalnego, bloku tematycznego Produkcja zwierzęca. Olimpiada przeznaczona jest dla młodzieży ze szkół ponadpodstawowych, a laureaci olimpiady zdobywają wstęp na studia oraz prawo udziału w olimpiadzie szczebla centralnego.

Kolejnym przykładem współdziałania z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest współpraca z instytucjami zajmującymi się hodowlą i użytkowaniem zwierząt m.in. Polski Związek Hodowców Koni, Związek Kynologiczny – Oddział w Olsztynie, stadniny koni, ośrodki jeździeckie, szkoły psów w Olsztynie, Warmińsko-Mazurski Regionalny Związek Hodowców Owiec i Kóz; z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Olsztynie poprzez udział w szkoleniach i konferencjach dla hodowców zwierząt z regionu północno-wschodniej Polski.

W ramach współpracy ze szkołami, nauczyciele akademicy organizują wykłady, warsztaty, zajęcia laboratoryjne przeznaczone dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych z Olsztyna i regionu.

Wydział organizuje akcje promocyjne, których celem jest przybliżenie potencjalnym kandydatom możliwości, jakie daje studiowanie na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii. W akcje promujące włącza się Wydziałowy Samorząd Studencki. Aktualne informacje publikowane są na stronie Uczelni. Prowadzona jest także strona na portalu Facebook, poprzez którą Wydział aktywnie promuje kierunki studiów prezentując m.in. filmy i zdjęcia z realizowanych zajęć. Na stronie Wydziału udostępniana jest także oferta szkoleń prowadzonych przez firmy zewnętrzne oraz oferty dotyczące możliwości zatrudnienia studentów i absolwentów kierunku.

Bardzo ważnym aspektem kształcenia na ocenianym kierunku jest możliwość praktycznej nauki zawodu w następujących placówkach: Olsztyńskim Centrum Rehabilitacji Urszula Hura, Zespole Placówek Edukacyjnych w Olsztynie, Szkole DogPoint, Schronisku dla Zwierząt w Olsztynie, Szkole Podstawowej nr 14 im. Marii Konopnickiej w Olsztynie, V Liceum Ogólnokształcącym im. Wspólnej Europy w Olsztynie, Szkole Podstawowej im. Gazety Olsztyńskiej w Dywitach.

Przejawem wsparcia studentów przez instytucje zewnętrzne jest także współpraca Wydziału z Polskim Towarzystwem Zootechnicznym, które cyklicznie nagradza najlepsze prace dyplomowe.

Dla zapewnienia wysokiej jakości kształcenia i doskonalenia programu studiów oraz odpowiednich relacji Wydziału z otoczeniem społeczno-gospodarczym powołano Wydziałowy Zespół ds. Współpracy z Przedstawicielami Instytucji Społeczno-Gospodarczych i Pracodawców (Decyzja Dziekana WBZ w Olsztynie WBZ/Dz/71/2020 z dn. 9 listopada 2020 r. ze zm.). Zespół tworzą przedstawiciele instytucji związanych z rolnictwem, agroturystyką, właściciele gospodarstw specjalistycznych, dyrektorzy i przedstawiciele szkół średnich, ośrodków szkolno-wychowawczych oraz kierownicy zakładów doświadczalnych. Zespół uczestniczy w formułowaniu i realizacji strategii Wydziału w zakresie kształcenia, opiniując efekty uczenia się, szczególnie w zakresie ich zgodności z wymaganiami

organizacji zawodowych i pracodawców, bierze też udział w modyfikacjach oferty kształcenia w zakresie jej dostosowania do potrzeb rynku pracy.

Wydział Bioinżynierii Zwierząt od października 2018 r. realizuje 4-letni projekt pn. „Program Rozwoju Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie” nr POWR. 03.05.00-00-Z310/17, którym zostali objęci m.in. studenci kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii. W ramach tego projektu uczestniczą w certyfikowanych kursach instruktora hipoterapii, dogoterapii, zoofizjoterapeuty i zoopsychologa.

Od roku 2019 Wydział współuczestniczy również w realizacji drugiego 4-letniego projektu pn. „Uniwersytet Wielkich Możliwości – program podniesienia jakości zarządzania procesem kształcenia i jakości nauczania”, w ramach którego studenci ocenianego kierunku uczestniczą w certyfikowanych kursach instruktora rekreacji ruchowej ze specjalnością jazda konna, hipoterapii, dogoterapii, jeździectwa naturalnego.

W ramach obu projektów wspólnie z pracodawcami realizowane są zajęcia praktyczne z zakresu hipoterapii i szkolenia psów oraz organizowane są wyjazdy studyjne do różnych ośrodków zajmujących się praktycznym wykorzystaniem zwierząt w celach rekreacyjnych, edukacyjnych i terapeutycznych.

W ramach podnoszenia kompetencji miękkich studenci mają do wyboru następujące kursy/szkolenia: zarządzanie czasem z elementami asertywności, sztukę prezentacji i autoprezentacji, nowoczesne techniki zarządzania zespołem, zarządzanie stresem, motywację i komunikację społeczną.

Uczestnictwo studentów w realizowanych projektach stwarza możliwość podjęcia współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, których opinie mogą wpływać na modyfikowanie treści programowych oraz przyczyniać się do wprowadzania nowych treści do przedmiotów już istniejących. Przebieg współpracy Uczelni z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego jest monitorowany, a lista pracodawców jest poszerzana w zależności od potrzeb rynku pracy, jednak w niewielkim stopniu są to działania udokumentowane w sposób umożliwiający właściwą weryfikację. Rekomenduje się, aby władze ocenianego kierunku pogłębiły analizę współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz dokumentowały podejmowane działania w tym zakresie.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Jednostka wykazuje się aktywną współpracą z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia. Współpraca ma charakter sformalizowany, zorientowany na kształcenie praktyczne i praktyki zawodowe. Ponadto współpraca dotyczy zatrudniania praktyków do prowadzenia wybranych zajęć. Udział specjalistów praktyków w procesie kształcenia studentów, zapewnia bieżące modyfikowanie treści kształcenia, wzbogacanie ich o nowe elementy, co w efekcie zapewnia spójność kształcenia z wymaganiami i oczekiwaniami pracodawców. Współpraca z przedstawicielami sektora społeczno-gospodarczego, dotyczy również nieformalnych kontaktów poszczególnych pracowników Wydziału, a także ich udział w różnych gremiach naukowych, społecznych i biznesowych. Dla zapewnienia wysokiej jakości kształcenia i doskonalenia programu studiów oraz odpowiednich relacji Wydziału z otoczeniem społeczno-gospodarczym powołano Wydziałowy Zespół ds. Współpracy z Przedstawicielami Instytucji Społeczno-Gospodarczych i Pracodawców. Zespół tworzą przedstawiciele instytucji związanych z rolnictwem, agroturystyką, właściciele gospodarstw specjalistycznych, dyrektorzy i przedstawiciele szkół średnich, ośrodków szkolno-wychowawczych oraz kierownicy zakładów doświadczalnych, którzy mają bardzo dobrą współpracę w zakresie

projektowania i realizacji programu studiów. Uczelnia analizuje i monitoruje poziom współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Uczelnia tworzy warunki do rozwoju różnych form umiędzynarodowienia procesu dydaktycznego na kierunku zwierzęta w rekreacji, terapii i edukacji zgodnie z koncepcją kształcenia jako działanie realizujące cele strategiczne UWM. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia poprzez:

- realizację lektoratu z języka obcego - na studiach pierwszego stopnia zajęcia realizowane są przez 4 semestry, po 30 godz. kontaktowych (łącznie 120 godzin) kończących się egzaminem. Na studiach drugiego stopnia studenci odbywają zajęcia z *języka angielskiego* przez 1 semestr (30 godzin), które kończą się zaliczeniem na ocenę. Studenci mogą wybrać jeden z języków oferowanych przez Studium Języków Obcych UWM,

- możliwość wymiany w ramach programu Erasmus+. Programy współpracy dotyczą wymiany studentów i pracowników naukowych, wspólnych badań i konferencji naukowych; w ramach zawartych umów nauczyciele akademicy są bardziej aktywni niż studenci, realizują staże i wizyty studyjne w ośrodkach zagranicznych, jak również zapraszają swoich zagranicznych współpracowników do odbywania wizyt na Wydziale (z Litewskim Uniwersytetem Nauk o Zdrowiu w Kownie (Litwa); Uniwersytetem Naukowo-Technicznym Stanu Iowa (USA); Kazachskim Narodowym Uniwersytetem Rolniczym w Almaty (Kazachstan); Grodzieńskim Państwowym Uniwersytetem Rolniczym w Grodnie (Białoruś); Kostanajskim Uniwersytetem Rolniczym im. Baitursynowa w Kostanay (Kazachstan); Południowo-Czeskim Uniwersytetem w Czeskich Budziejowicach (Czechy), Uniwersytetem Mendel w Brnie (Czechy); Uniwersytetem Politechnicznym w Petersburgu – Petersburskim Państwowym Instytutem Technologicznym (Rosja); Narodową Akademią Nauk Ukrainy w Kijowie – Instytutem Zoologii (Ukraina); Uniwersytetem Stanowym Tarleton – Stephenville (Texas, USA),

- W ramach zawartych porozumień studenci Wydziału, poza programem Erasmus+, odbywają praktyki w: Regional Bauernverband Starkenburg e.v. Griesheim (Hesja-Niemcy) – 16 osób (lata 2017 –2019). W latach 2020 –2021, ze względu na pandemię COVID-19 strona niemiecka odwołała możliwość ich realizacji, Specialized farms in Iceland – horses, pigs, goats and cows (Islandia) – 9 osób (2017 r.), Rodzinnej Farmie Con Fine Food Family’s Business (Wielka Brytania) - 1 osoba (2020 r.), Antstore (Berlin, Niemcy) -1 osoba (2020 r.), Gospodarstwo Rolne Biver (Luksemburg) - 1 osoba (2020 r.), Kaasboerderij de Buitenhoeve w (Holandia) -1 osoba (2021r.).

- realizację projektów, m. in.: POWER (Fundusze Europejskie –Wiedza, Edukacja Rozwój i Europejski Fundusz Społeczny), Erasmus+ (UE), Regionalna Inicjatywa Doskonałości (RID) (MNIŚW/MEiN) (wydziałowy Koordynator Erasmus+ trzykrotnie aplikował w projekcie Erasmus+, który jest

dedykowany współpracy z krajami partnerskimi (spoza Unii Europejskiej), pozyskując środki finansowe (Projekty KA 107-2018 i KA 107-2020) na wyjazdy nauczycieli Wydziału i przyjazdy pracowników naukowych ze Stanów Zjednoczonych (Iowa State University of Science and Technology i Tarleton State University, USA), Kazachstanu (Kazakh National Agrarian University in Almaty) i Białorusi (Grodno State Agrarian University in Grodno).

- studenci, którzy ukończyli 1 rok studiów oraz absolwenci (do 12 miesięcy po zakończeniu studiów) mają możliwość wyjazdów na studia lub praktyki do następujących ośrodków zagranicznych: 1.University of South Bohemia in Ceske Budejovice, Czech Republic (CZ CESKE01), 2.Czech University of Life Sciences Prague, Czech Republic (CZ PRAHA02), Lithuanian University of Health Sciences, Lithuania (LT KAUNAS13), 4.University of Sassari, Italy (I SASSARI01), 5.University of Pannonia, Hungary (HU VESZPRE01), 6.University of Split, Croatia (HR SPLIT01), 7.Suleyman Demirel University, Turkey (TR ISPARTA01), 8.University of Gaziosmanpasa, Turkey (TR TOKAT01), 9.Ordu University, Turkey (TR ORDU01), 10.Karadeniz Technical University (TR TRABZON01), 11.Recep Tayyip Erdogan University (TR RIZE01), 12.Isparta Uygulamali Bilimler Universitesi (TRISPARTA02).

W latach 2017-2021 z możliwości wyjazdu skorzystało 8 nauczycieli, natomiast na Wydział przyjechało 11 nauczycieli. W ramach programu Erasmus+ pracownicy Wydziału wyjeżdżali również w celu odbycia szkoleń. Współpracując z Afyon Kocetepe University (Turkey) i Agricultural Institute of Stara Zagora (Bulgaria) w latach 2017-2021 wyjechało 2nauczycielii przyjechał 1 nauczyciel.

- w ostatnich latach 8 osób (nauczyciele i doktoranci) realizowało długoterminowe (2 lub 3-miesięczne) staże zagraniczne.

Wyniki monitorowania i oceny procesu internacjonalizacji kształcenia służą do systematycznego poszerzania zakresu współpracy międzynarodowej oraz wprowadzania do programu kształcenia dobrych wzorców. Przydatne w realizacji zajęć praktycznych z przedmiotu Higiena i dobrostan zwierząt okazało się poznanie na Uniwersytecie Stanowym w Iowa (USA) techniki połączenia olfaktometrii i spektrofotometrii w podczerwieni w kompleksowej ocenie lotnych związków chemicznych wpływających na jakość powietrza i dobrostan zwierząt. Do procesu dydaktycznego zaimplementowano również wiedzę z zakresu innowacyjnych metod instrumentalnych, typu pyłometria laserowa lub sztuczny żwacz, wykorzystywane w ocenie środowiska bytowego zwierząt. Staż w Lithuanian University of Health Sciences pozwolił nauczycielowi na zapoznanie się z zapleczem typu laboratoria i uczelniane obiekty zwierzęce, służącym realizacji części praktycznej procesu kształcenia na studiach licencjackich, magisterskich, w tym m. in. metod biostatystycznych w opracowywaniu i wdrażaniu programów hodowli zwierząt. Wspomniane zagadnienia są istotne z uwagi na realizację zajęć z takich przedmiotów jak: *statystyka matematyczna, metody badań na zwierzętach*. Podczas wyjazdu w ramach programu Erasmus + nawiązano współpracę w ramach badań z zakresu fizjoterapii koni. Przywieziony materiał (błoto wulkaniczne) zostało wykorzystane do przeprowadzenia badań w ramach pracy dyplomowej. Staż naukowo-dydaktyczny w Kazakh National Agrarian Research University (KazNARU) w Ałmaty, Kazachstan umożliwił nauczycielowi poznanie nowych systemów informatycznych oraz aplikacji, które są stosowane w niniejszej instytucji podczas pandemii oraz wykorzystywane podczas zajęć zdalnych i hybrydowych. Odwiedzenie obiektów specjalizujących się w chowie owiec i kóz oraz koni i zebranie odpowiedniej dokumentacji przeznaczonej na cele dydaktyczne, pozwoliło studentom kierunku ZREiT (przedmiot: *higiena i dobrostan zwierząt*) na porównanie oraz przeanalizowanie warunków bytowania zwierząt w kraju i za granicą.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Proces umiędzynarodowienia kształcenia jest zgodny z celem kształcenia, koncepcją i strategią rozwoju UWM. Uczelnia tworzy warunki do wymiany międzynarodowej kadry i studentów. Kadra bierze udział w licznych projektach międzynarodowych. Uczelnia organizuje dla studentów gościnne wykłady pracowników uczelni. Proces umiędzynarodowienia podlega stałej ocenie, a wnioski służą do jego rozwoju co między innymi potwierdza rozszerzenie oferty projektów międzynarodowych podnoszących kompetencje kadry w wymiarze europejskim.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

System wsparcia studentów ocenianego kierunku jest systematyczny i kompleksowy. Wsparcie dla studentów uwzględnia zróżnicowane formy merytorycznego, materialnego i organizacyjnego wsparcia w procesie uczenia się, a także zapewnia przygotowanie do wejścia na rynek pracy. Wsparcie to ma charakter zarówno formalny, jak i nieformalny.

Uczelnia zapewnia studentom wsparcie w zakresie przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach rynku pracy właściwych dla kierunku. W Uczelni funkcjonuje Uniwersyteckie Centrum Wsparcia, w ramach którego działa Ośrodek Kariery UWM. Studenci mogą skorzystać z doradztwa zawodowego, wsparcia w zakresie przygotowania do rozmów kwalifikacyjnych czy pisania CV. Na stronie internetowej znajdują się oferty pracy, praktyk oraz staży. Ośrodek Kariery prowadzi również szkolenia z zakresu umiejętności miękkich oraz zakładania własnej działalności gospodarczej, a także organizuje spotkania z pracodawcami. Ponadto, jednostka realizuje projekt pn. „Profesjonalizacja Akademickiego Biura Karier UWM w Olsztynie”, w ramach którego studenci mogą skorzystać z różnorodnych form wsparcia edukacyjno-zawodowego, m.in. konsultacje indywidualne czy coaching kariery. Kolejną formą wsparcia w wejściu na rynek pracy jest uczestnictwo Wydziału w dwóch projektach współfinansowanych przez Unię Europejską z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Studenci ocenianego kierunku mogą korzystać z warsztatów, certyfikowanych szkoleń, wizyt studyjnych oraz zajęć z pracodawcami (np. „Praktyczne aspekty hipoterapii”, „Szkolenia psów”), dzięki którym zdobywają kompetencje zawodowe zwiększające ich szanse na rynku pracy. Wiedzę dotyczącą prowadzenia własnej działalności gospodarczej studenci mogą zdobyć biorąc udział w dwusemestralnym programie „Międzywydziałowa Szkoła Przedsiębiorczości UWM”, realizowanym przez Akademię Biznesu UWM.

Uczelnia posiada niezbędne oprogramowanie i infrastrukturę stosowaną w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Kształcenie zdalne odbywa się przy pomocy pakietu Microsoft 365 (MS Teams) oraz platformy edukacyjnej Moodle. Uczelnia korzysta także z systemu USOSweb - narzędzie to służy kontroli przebiegu studiów. Wsparcie w zakresie korzystania z ww. narzędzi realizowane jest w postaci bieżącej pomocy prowadzących. Dodatkowo na wniosek

zgłaszany przez studentów niektóre jednostki UWM, tj. Regionalne Centrum Informatyczne, Akademicki Ośrodek Kariery czy Centrum Innowacji i Transferu Technologii organizują kursy dotyczące korzystania z infrastruktury informatycznej dla studentów, natomiast studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA nie wiedzieli o takiej możliwości. Rekomenduje się zapewnienie studentom możliwości zapoznania się z narzędziami informatycznymi np. poprzez udostępnianie instrukcji, organizację szkoleń czy udostępnianie webinarów, o których studenci będą skutecznie poinformowani.

Wsparcie dla studentów wybitnych jest dostępne i przyjmuje różne formy. Studenci mają dostęp do gwarantowanego przez ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce stypendium rektora, które motywuje do osiągania osiągnięć zarówno naukowych, jak i sportowych czy artystycznych. Zasady przyznawania stypendium rektora są dostępne, przejrzyste i zrozumiałe dla studentów. Oprócz stypendium rektora, studenci wiedzą o innych możliwościach otrzymywania stypendiów, np. stypendium ministra za wybitne osiągnięcia. Są o tym informowani m.in. podczas spotkania informacyjnego z prodziekanem ds. studiów, opiekunem roku i Radą Wydziałową Samorządu Studenckiego.

Przykładem wsparcia i motywowania studentów w zakresie zdobywania dodatkowych kompetencji i osiągania wysokich wyników w nauce jest „Studencki Grant Rektora” – konkurs, w którym studenckie koła naukowe UWM mogą ubiegać się o dofinansowanie na prowadzenie badań, publikowanie wyników oraz uczestnictwo w konferencjach i seminariach. W uzasadnionych przypadkach studenci wyróżniający się wysokimi wynikami w nauce, zainteresowani udziałem w konferencjach naukowych i seminariach mogą liczyć na wsparcie finansowe Dziekana Wydziału lub kierowników katedr. Studentom oferowany jest także udział w dodatkowych szkoleniach, które są organizowane przez Ośrodek Kariery UWM, a także w ramach wspomnianych wyżej projektów, finansowanych z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Dzięki uczestnictwu w Programie, studenci mogą wziąć udział nie tylko w certyfikowanych szkoleniach, ale także w wyjazdach studyjnych do przedsiębiorstw, a rekrutacja na określone wsparcia odbywa się na podstawie m.in. wyników w nauce.

Studenci ocenianego kierunku mają możliwość podejmowania różnorodnych form aktywności. Na Wydziale działają studenckie koła naukowe. Studenci kierunku Zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii działają w szczególności w 4 z 16 kół naukowych na Wydziale, są to: Koło Naukowe Hodowców Koni i Jeździectwa „TOGO”, Studenckie Koło Naukowe Hodowców Zwierząt Amatorskich, Studenckie Koło Naukowe Miłośników Psów Użytkowych oraz Koło Naukowe Pasjonatów Higieny i Dobrostanu Zwierząt. Działalność w kole naukowym pozwala studentom rozwijać się naukowo, zawodowo i społecznie. Prace koła skutkują m.in. tworzeniem publikacji i wyjazdami na ogólnopolskie i międzynarodowe konferencje naukowe. Uczelnia zapewnia środki finansowe dla działalności naukowej studentów, a także wsparcie merytoryczne opiekunów. W Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim funkcjonują także uczelniane organizacje studenckie, w których studenci mogą realizować różnego rodzaju aktywności. Są to m.in. Akademicki Związek Sportowy UWM Olsztyn, Akademickie Centrum Kultury UWM, Akademicki Klub Żeglarski „Szkwał”, Zespół Pieśni i Tańca „Kortowo”, Akademicki Klub Miłośników Fantastyki „Olifant”.

Na Wydziale funkcjonuje Rada Wydziałowa Samorządu Studenckiego, która ma zapewnione wsparcie finansowe oraz merytoryczne w zakresie podejmowanych inicjatyw. Studenci są włączani w prace związane z analizą sylabusów, prowadzą kontrolę nad sprawami związanymi z procesem kształcenia, opiniują programy studiów. Współpraca Wydziałowej Rady Samorządu Studentów z Władzami Wydziału jest przez studentów oceniana bardzo dobrze – odbywają się regularne spotkania z prodziekanem, problemy rozwiązywane są na bieżąco.

Wsparcie jest dostosowane do potrzeb różnorodnych grup studentów. Studenci mogą ubiegać się o indywidualną organizację studiów, z której korzystają oraz która pozwala na dostosowanie harmonogramu zajęć do indywidualnych potrzeb studentów, np. osób wychowujących dzieci, studiujących więcej niż jeden kierunek, aktywnych zawodowo lub szczególnie zaangażowanych w działalność społeczną na rzecz Wydziału i środowiska akademickiego. Indywidualną organizację studiów przyznaje dziekan na pisemny wniosek studenta.

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie kompleksowo realizuje wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami. W Uczelni w ramach Uniwersyteckiego Centrum Wsparcia funkcjonuje Ośrodek ds. Osób z Niepełnosprawnościami (OON). Dodatkowo w jednostce został powołany Wydziałowy Opiekun Studentów Niepełnosprawnych. Studenci zgłaszający się do OON lub Wydziałowego Opiekuna mogą liczyć na opracowanie indywidualizowanego sposobu adaptacji procesu kształcenia, który może uwzględniać m.in. bezpośrednią pomoc asystenta, wsparcie studentów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, pomoc psychologa, tłumacza języka migowego lub stenotypisty, porady doradcy zawodowego, zapewnienie transportu na zajęcia dydaktyczne, a także dostępu do zbiorów biblioteki dla osób niedowidzących i niewidomych, organizację zajęć dedykowanych: lektoratów i wychowania fizycznego, dostęp do specjalistycznej pracowni komputerowej, zapewnienie zakwaterowania w akademikach z udogodnieniami dla osób niepełnosprawnych. Studenci z niepełnosprawnością mogą skorzystać z Indywidualnej Organizacji Studiów. Formy wsparcia, które oferuje uczelnia są różnorodne i kompleksowe. OON realizuje szkolenia i warsztaty dla studentów i pracowników, mające na celu zwiększenie świadomości w zakresie funkcjonowania studentów z niepełnosprawnościami oraz publikuje informacje z zakresu postępowania z osobami z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Wszystkie informacje dotyczące wsparcia dostępne są na stronie internetowej Uczelni. Należy także zaznaczyć, że w UWM realizowany jest program „Żagiel możliwości – model dostępności UWM”, którego celem jest zwiększenie dostępności uczelni dla osób z niepełnosprawnościami poprzez wprowadzenie zmian organizacyjnych, podniesienie świadomości i kompetencji kadry oraz studentów z zakresu niepełnosprawności, a także likwidację barier architektonicznych.

Uczelnia oferuje możliwość otrzymania nieodpłatnej pomocy psychologicznej – funkcjonuje Akademicki Ośrodek Pomocy Psychologicznej „Empatia”.

System skarg i wniosków na Wydziale Bioinżynierii Zwierząt funkcjonuje na podstawie określonej procedury. Studenci zgłaszają skargi i wnioski w formie pisemnej – są one dokumentowane w rejestrze. W sytuacjach konfliktowych, wniosek może zgłosić student, grupa studentów, przewodniczący Rady Wydziałowej Samorządu Studenckiego, starosta roku. Za rozwiązywanie sytuacji konfliktowych odpowiadają: opiekun roku, koordynator przedmiotu, prodekan ds. studenckich lub kształcenia oraz dziekan. Studenci mają możliwość odwołania się od decyzji o rozpatrzeniu skargi bądź wniosku. Przy Radzie Uczelnianej Samorządu Studenckiego działa także Rzecznik Praw Studenta, do którego można zgłaszać sprawy związane z łamaniem praw studenta. W jego kompetencjach jest również podejmowanie działań informacyjnych w zakresie praw i obowiązków studenta.

Uczelnia zapewnia studentom wsparcie w zakresie działań informacyjnych i edukacyjnych obejmujących bezpieczeństwo studentów, przeciwdziałania wszelkim formom przemocy i dyskryminacji. Za te kwestie odpowiedzialny jest Rzecznik ds. Równości Szans, którego działalność uwzględnia przekazywanie informacji i zwiększanie świadomości studentów nt. możliwości uzyskania wsparcia i specjalistycznej pomocy w przypadku wszelkich form dyskryminacji. W ramach jednostki powołany został także Wydziałowy Pełnomocnik Dziekana ds. Równości Szans. Zarówno w przypadku

Rzecznika jak i Pełnomocnika, studenci mogą kontaktować się bezpośrednio lub przy pomocy kontaktu telefonicznego bądź mailowego.

Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci ocenili prowadzących zajęcia jako osoby kompetentne i zaangażowane. Nauczyciele mają ustalone terminy konsultacji obowiązujące przez cały semestr, a podczas kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spowodowanego pandemią, konsultacje odbywają się w formie online. Kontakt z prowadzącymi, zarówno podczas konsultacji jak i poza nimi, możliwy jest poprzez narzędzia elektroniczne, np. Microsoft Teams. Prowadzący na bieżąco odpowiadają też na wiadomości kierowane na ich pocztę uczelnianą.

Obsługa administracyjna studentów jest zapewniona przez dziekanat Wydziału. Dyżury dziekanatu odbywają się stacjonarnie, ale jest także możliwy kontakt poprzez pocztę elektroniczną oraz kontakt telefoniczny. Studenci mają zapewnioną kompleksową obsługę, wszelkie sprawy studenckie rozpatrywane są na bieżąco. Czas pracy dziekanatu jest dla studentów wystarczający. System wsparcia studentów podlega ich ocenie oraz prowadzona jest jego ewaluacja. Uczelnia realizuje cykliczne badania ankietowe „Studia z perspektywy absolwenta UWM w Olsztynie”, w których absolwenci kierunku mogą ocenić organizację procesu kształcenia, wsparcie w procesie kształcenia oraz obsługę administracyjną. Jednostka prowadzi także analizę wsparcia we własnym zakresie – w ramach corocznej „Karty Samooceny podstawowej, międzywydziałowej lub ogólnouczelnianej jednostki organizacyjnej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie w obszarze dydaktyki”. Władze Wydziału podkreślają także możliwość zgłaszania sugestii zmian na bieżąco, w szczególności poprzez Radę Wydziałową Samorządu Studenckiego, której przedstawicie uczestniczą w spotkaniach gremiów zajmujących się jakością kształcenia. Odbywają się także spotkania Prodziekana ds. studenckich ze studentami i członkami RWSS, mające na celu wymianę uwag i spostrzeżeń dotyczących wsparcia. Rekomenduje się poszerzenie badań ankietowych jako formie systematycznej oceny systemu wsparcia studentów o skierowanie ich bezpośrednio do studentów, nie tylko absolwentów kierunku.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wsparcie studentów na ocenianym kierunku jest rozbudowane, stałe, kompleksowe i przybiera różne formy. Pomaga w osiąganiu przez studentów efektów uczenia się, także przy wykorzystaniu współczesnych technologii oraz przygotowuje do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach rynku pracy właściwych dla kierunku. Studenci, dzięki szerokiej współpracy wydziału z otoczeniem społeczno-gospodarczym mają zapewniony stały kontakt z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Wsparcie jest również dostosowane do potrzeb różnych grup studentów, w tym dla studentów z niepełnosprawnościami, którzy dzięki niemu mają znacząco ułatwiony udział w procesie kształcenia. Studenci mają zapewnione mechanizmy motywacji do osiągania lepszych wyników w nauce. Wsparcie dla studentów wybitnych obejmuje zarówno różne stypendia jak i nagrody, także spoza funduszy uczelni. Jakość obsługi administracyjnej jest oceniana pozytywnie, podobnie jak sprawy związane ze zgłaszaniem skarg i wniosków. Studentom jest zapewnione wsparcie psychologiczne. Istnieje system wsparcia organizacji studenckich, kół naukowych, który obejmuje nie tylko finansowanie ich działalności, ale też możliwość do przedstawienia swojej działalności na konferencjach czy wsparcie merytoryczne. Studenci chętnie angażują się zarówno w działalność Rady Wydziałowej Samorządu Studenckiego jak i kół naukowe. Relacje studentów z prowadzącymi i władzami zostały uznane

za dojrzałe i opierające się na wzajemnym szacunku i zaufaniu. Uwagi studentów mogą być zgłaszane na wiele sposobów, a w oparciu o nie są podejmowane działania naprawcze. System wsparcia studentów kierunku zwierzęta w edukacji, rekreacji i terapii podlega częściowej ewaluacji.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Publiczny dostęp do informacji o studiach jest możliwy poprzez strony internetowe Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz Wydziału Bioinżynierii Zwierząt. Strony są dostępne publicznie, bez ograniczeń związanych z miejscem, czasem, używanym przez odbiorców sprzętem i oprogramowaniem. Strona internetowa Uczelni posiada wersję anglojęzyczną oraz jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, spełnia wymagania standardu WCAG 2.0 (Web Content Accessibility Guidelines), natomiast strona wydziału nie spełnia tych standardów oraz nie posiada wersji anglojęzycznej. Rekomenduje się uzupełnienie strony wydziałowej o usunięcie ww. ograniczeń. Dostęp do informacji możliwy jest również poprzez Biuletyn Informacji Publicznej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Uczelnia i Wydział prowadzą także na bieżąco uaktualniane strony w portalu Facebook. Przydatne informacje umieszczane są również w systemie informatycznym USOS, wykorzystywanym przez jednostkę. Zebrane w ww. miejscach informacje są powszechne i łatwo dostępne.

Wymienione witryny internetowe zawierają informacje o studiach takie jak: cel kształcenia, kompetencje oczekiwane od kandydatów, warunki przyjęcia na studia i kryteria kwalifikacji kandydatów, informacje o terminach procesu rekrutacji, opis procesu nauczania i uczenia się oraz jego organizacji (w tym plany zajęć pracowników i studentów), zasady dyplomowania, przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe, charakterystykę warunków studiowania i wsparcia w procesie uczenia się. Jednakże publicznie dostępne informacje związane z programem studiów są niekompletne – na stronie znajduje się program studiów, opis kierunkowych efektów uczenia się, natomiast wskazany przez Uczelnię informator ECTS, w którym umieszczone zostały sylabusy zawiera braki, karty przedmiotów są nieuzupełnione np. w zakresie opisu prowadzonych zajęć czy przedmiotowych efekty uczenia się. W informacjach brakuje również charakterystyki systemu weryfikacji i oceniania efektów uczenia się, w tym uznawania efektów uczenia się uzyskanych w systemie szkolnictwa wyższego. Rekomenduje się przegląd informacji na stronie internetowej oraz ich uzupełnienie/aktualizację.

Informacje dotyczące infrastruktury informatycznej niezbędnej do kształcenia prowadzonego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, wsparcia merytorycznego i technicznego w tym zakresie znajdują się na stronie internetowej w zakładce „Studenci”, „Usługi dostępne w sieci UWM”. Zawierają one krótkie opisy wykorzystywanych platform wraz z instrukcjami logowania, m.in. dotyczące usługi Office 365 oraz systemu informatycznego USOS. Na stronie internetowej Regionalnego Centrum Informatycznego znajdują się instrukcje logowania oraz lista szkoleń dla

nauczycieli akademickich dot. korzystania z infrastruktury informatycznej stosowanej w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Wydział monitoruje dostęp do informacji oraz jego zgodność z potrzebami różnych grup odbiorców, korzystając z raportów sporządzanych przez Regionalne Centrum Informatyczne (RCI) oraz raportów własnych możliwych do uzyskania przed administratorów wydziałowej strony internetowej i serwisu społecznościowego Facebook. Władze Wydziału podkreślają, że istnieje również możliwość zgłaszania uwag lub sugestii zmian bezpośrednio do prodziekanów lub koordynatorów wydziałowych odpowiedzialnych za aktualizację treści na stronach internetowych. W opinii ZO PKA aktualne formy monitorowania dostępu do informacji nie są skuteczne w zakresie doskonalenia dostępności i jakości informacji o studiach. Rekomenduje się stworzenie systemu zbierania opinii interesariuszy korzystających z publicznego dostępu do informacji oraz prowadzenie skutecznego monitorowania aktualności, rzetelności, zrozumiałości, kompleksowości informacji o studiach oraz jej zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców (kandydatów na studia, studentów, nauczycieli akademickich, pracodawców).

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie udostępnia publicznie interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym informacje dotyczące kierunku zwierzęta w edukacji, rekreacji i terapii. Informacje te dotyczą w szczególności zasad i warunków przyjęć na studia, charakterystyk i opisów programów studiów, realizacji sesji egzaminacyjnych, organizacji procesu kształcenia. Funkcjonujący w Uczelni system monitorowania aktualności, rzetelności, zrozumiałości i kompleksowości informacji o studiach na kierunku zwierzęta w edukacji, rekreacji i terapii wymaga umożliwienia zgłaszania uwag przez interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Polityka jakości kształcenia, prowadzona w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie, jest oparta o Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia. Jego nadrzędnym celem jest rozwój procesu dydaktycznego, poprzez doskonalenie jakości kształcenia, z uwzględnieniem krajowych i międzynarodowych wzorców i standardów. Uczelnia dąży do wyposażenia absolwentów w wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne na najwyższym poziomie oraz przygotowania ich do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy, na współczesnym rynku pracy. Polityka jakości kształcenia jest zgodna ze strategią rozwoju Uczelni, jest systemowo planowana, wdrażana, weryfikowana i doskonalona. Za jej zapewnienie i doskonalenie odpowiedzialni są wszyscy członkowie społeczności UWM w Olsztynie.

Aktualnie obowiązujący WSZJK funkcjonuje w oparciu o dwa podstawowe akty normatywne: statut Uczelni (uchwała Senatu nr 494 z dnia 21 maja 2019 roku) oraz Zarządzenie Nr 118/2019 Rektora UWM z dnia 20 grudnia 2019 roku. W dokumentach tych określono strukturę organizacyjną, podział kompetencji, odpowiedzialność osób i zespołów oraz procedury, procesy i zasoby umożliwiające zapewnienie i doskonalenie jakości kształcenia. Nadzór nad systemem sprawują Rektor Uczelni i Prorektor właściwy ds. kształcenia. Działania związane z wprowadzeniem i funkcjonowaniem systemu koordynuje Uczelniany Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, powoływany zarządzeniem Rektora. W jego skład wchodzi nauczyciele akademicy reprezentujący wydziały i inne jednostki organizacyjne oraz dwóch studentów i doktorant. Jednostką administracyjną koordynującą działania związane z monitorowaniem i zapewnieniem jakości kształcenia na Uczelni jest Zespół ds. zarządzania jakością kształcenia funkcjonujący w ramach Biura ds. Kształcenia.

Nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii sprawuje Dziekan Wydziału Bioinżynierii Zwierząt. Kompetencje Dziekana zdefiniowane są w Statucie Uczelni oraz Regulaminie organizacyjnym. Bieżący nadzór nad realizacją przebiegu studiów, w tym nad wdrożeniem, utrzymaniem i doskonaleniem systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku odpowiadają: Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia oraz Zespół Programowy ds. kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii. Zadaniem Zespołu ds. ZJK jest koordynacja działań pro jakościowych, przede wszystkim: wprowadzanie obowiązujących w uczelni dokumentów i procedur związanych z zapewnianiem jakości kształcenia; opracowywanie i doskonalenie dokumentów na potrzeby wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia; przedstawianie dziekanowi corocznego sprawozdania z oceny jakości kształcenia za poprzedni rok akademicki wraz z analizą SWOT oraz rekomendacji działań na rzecz doskonalenia jakości kształcenia i funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, a także upowszechnianie wyników analiz jakości kształcenia na Wydziale. Zespół jest powoływany przez dziekana Wydziału. W jego skład wchodzi przewodniczący (prodziekan ds. jakości kształcenia, wydziałowy koordynator ECTS), prodziekan ds. studenckich, kierownik studiów doktoranckich, członek Uczelnianego Zespołu Zapewniania Jakości Kształcenia, przedstawiciele jednostek organizacyjnych Wydziału, koordynator programu Erasmus+, wydziałowy opiekun ds. studentów niepełnosprawnych, przedstawiciel studentów (1 osoba) i doktorantów.

Istotną częścią Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia są Zespoły Programowe kierunków studiów, między innymi Zespół Programowy ds. kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii. Zespół jest organem opiniodawczo-doradczym Dziekana, w sprawach związanych z kształceniem. W jego skład wchodzi nauczyciele akademicy realizujący zajęcia na kierunku oraz 3-4 przedstawiciele studentów kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii, zgłoszonych przez RWSS. W posiedzeniach mogą uczestniczyć interesariusze zewnętrzni zapraszani w charakterze konsultantów. Głównym zadaniem Zespołu Programowego jest okresowa kontrola i weryfikacja programów studiów w zakresie doboru przedmiotów oraz form zajęć dydaktycznych niezbędnych do osiągnięcia założonych efektów uczenia się; monitorowanie i modyfikacja treści programowych przedmiotów w odniesieniu do osiągania założonych efektów uczenia się, a także podejmowanie inicjatyw i wydawanie opinii w zakresie tworzenia, modyfikacji i likwidacji zakresów kształcenia na kierunku. Ponadto do zadań Zespołu należy nawiązywanie współpracy z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi mającej na celu doskonalenie programu kształcenia pod kątem dostosowania sylwetki absolwenta do potrzeb rynku pracy oraz aktualizacja zagadnień egzaminu dyplomowego.

Analiza szczegółowych dokumentów przedłożonych zespołowi oceniającemu przez Uczelnię daje asumpt do stwierdzenia, że System Zapewnienia Jakości Kształcenia w UWM w Olsztynie został

zorganizowany prawidłowo. Wyznaczone zostały osoby i zespoły osób odpowiedzialne za nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii. Określono ich kompetencje i odpowiedzialność w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia. Procedurami zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia objętych jest 11 elementów (obszarów) procesu kształcenia: dobór i jakość kadry naukowo-dydaktycznej, gwarantującej prowadzenie zajęć dla studentów przez wykwalifikowanych i kompetentnych nauczycieli; przygotowanie kryteriów kwalifikacyjnych w zakresie doboru kandydatów oraz ustalanie limitów przyjęć na studia; opracowywanie, monitorowanie i aktualizacja planów studiów i programów nauczania oraz ich efektów; dokumentowanie przebiegu studiów od immatrykulacji do momentu zaliczenia ostatniego semestru studiów, z wykorzystaniem narzędzi informatycznych dostępnych w Uniwersyteckim Systemie Obsługi Studiów (USOS); przygotowanie i wykonanie pracy dyplomowej oraz złożenie egzaminu dyplomowego; internacjonalizacja programów kształcenia; zasoby do nauki oraz środki wsparcia dla studentów m.in. system biblioteczno-informatyczny, system informatyzacji uczelni, przedsiębiorczość akademicka oraz promocja zawodowa studentów i absolwentów; ocenianie studentów z zachowaniem konieczności publikowania kryteriów, przepisów i procedur oceny; systemy informacyjne i publikowanie informacji służących pozyskiwaniu i poszerzaniu zakresu samowiedzy nt. funkcjonowania uczelni, ze szczególnym uwzględnieniem charakterystyki procesu dydaktycznego; system i oferta programowa umożliwiająca nauczycielom akademickim podnoszenie kwalifikacji; badania ankietowe i hospitacje.

Zasady projektowania nowych programów studiów regulują uchwały Senatu Uczelni (ostatnia z dnia 27 października 2020 roku). Zmiany w programie dotyczące treści kształcenia i efektów uczenia się zakładanych dla zajęć/grup zajęć na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii przeprowadza się np. w celu dostosowania programu do potrzeb rynku pracy, postępu wiedzy w zakresie dyscyplin do których kierunku jest przypisany, wniosków wynikających z analizy ankiet studenckich, opinii przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, kadry, studentów, absolwentów, zmian w przepisach oraz wzorców międzynarodowych. W projektowaniu programu studiów uwzględnia się osiągnięcia nowoczesnej dydaktyki akademickiej, w tym narzędzia i techniki wykorzystywane w kształceniu na odległość. Propozycje zmian są opiniowane przez Zespół programowy ds. kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii, a następnie przez Radę Dziekańską. Wypracowane na Wydziale propozycje zmian są przekazywane, zgodnie z procedurą, Prorektorowi ds. kształcenia, w celu zaopiniowania przez Radę Edukacyjną (organ opiniodawczo-doradczy Rektora). Zespół ten, formułuje rekomendacje dotyczące zasadności wprowadzania nowego programu lub zmian w programie obowiązującym. W przypadku pozytywnej opinii Rady, projekt przedkładany jest Senatowi Uczelni, który zatwierdza program studiów w formie uchwały. Uchwały Senatu regulują także zasady rekrutacji na wszystkie kierunki studiów prowadzonych w Uczelni, w tym na kierunek zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii. W uchwałach Senatu precyzyjnie określa się warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów. Uchwały Senatu publikowane są w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie Uniwersytetu w zakładce Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia.

Doskonalenie treści kształcenia niepociągających zmian efektów uczenia się zakładanych dla zajęć/grup zajęć objętych programem studiów dokonują nauczyciele akademicy. Analiza i aktualizacja dokonywane są raz w roku. Realizację działań monitoruje Zespół Programowy ds. kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii, we współpracy z wydziałowym Zespołem ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. Okresowe przeglądy programu studiów dokonywane są po zakończeniu każdego roku akademickiego. Ocenę jakości programów studiów oraz zasady weryfikacji efektów uczenia się reguluje zarządzenie Rektora UWM nr 68/2020. Ocena obejmuje efekty uczenia

się, również w aspekcie zgodności z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego, a także ocenę doboru treści programowych zajęć/grup zajęć zapewniających osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się dla kierunku, poziomu studiów i profilu studiów; doboru nauczycieli akademickich do prowadzenia zajęć z uwzględnieniem aktualnego dorobku naukowego związanego z realizowanym przedmiotem oraz doboru osób posiadających doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, adekwatne do prowadzonych zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym. Ponadto, analizuje się czy oceny końcowe potwierdzają uzyskanie założonych przedmiotowych efektów uczenia się opisanych w sylabusie oraz czy treści programowe, formy i metody dydaktyczne pozwalają na osiągnięcie założonych efektów uczenia się w kolejnym cyklu, czy i w jakim zakresie wymagają zmian. W Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie, monitoruje się proces dydaktyczny poprzez badania ankietowe: jakości realizacji zajęć dydaktycznych; losów zawodowych absolwentów, w tym opinii absolwentów na temat zrealizowanych studiów; opinii pracodawców o absolwentach UWM w Olsztynie. Badaniami objęci są wszyscy interesariusze procesu kształcenia: nauczyciele akademicy, studenci, absolwenci oraz pracodawcy. Badania ankietowe realizowane są przy wykorzystaniu elektronicznych systemów ankietujących, zintegrowanych z USOS. Ponadto, zgodnie z obowiązującymi procedurami, przeprowadza się szczegółową analizę ocen końcowych ze wszystkich egzaminów i zaliczeń; analizę procesu dyplomowania, a także analizę doboru kadry realizującej zajęcia i wyniki hospitacji. Istotny wpływ mają także systematyczne analizy rynku pracy przeprowadzane przez Akademicki Ośrodek Edukacyjnych Analiz Rynkowych. Należy podkreślić, że na Wydziale, corocznie opracowywana jest karta samooceny Wydziału (publikowana na stronie internetowej), która jest analizowana przez Uczelniany Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia i na tej podstawie są wydawane rekomendacje czy zalecenia. Roczny raport z badania jakości realizacji zajęć dydaktycznych, opracowany przez Prodziekana ds. studenckich, jest publikowany na stronie internetowej Wydziału. Na ocenianym kierunku, o profilu praktycznym, bardzo ważną rolę w doskonaleniu programu studiów odgrywają wnioski wynikające z analizy wyników uzyskanych na podstawie badania ankietowego pracodawców, które pozwalają poznać ich opinię na temat oczekiwań względem absolwentów kierunku, dotychczasowych doświadczeń związanych z ich zatrudnieniem, a także możliwych form współpracy z Uniwersytetem w zakresie przygotowania absolwenta do podjęcia pracy. Ponadto, władze Wydziału pozostają w stałym kontakcie z przedstawicielami interesariuszy zewnętrznych, przede wszystkim z praktykodawcami, którzy mają, co zostało potwierdzone w trakcie wizytacji, realny wpływ na program studiów. W okresie kształcenia zdalnego/hybrydowego kontakty z interesariuszami zewnętrznymi realizowane były z wykorzystaniem platform internetowych. Sugestie zmian w programach proponowane przez interesariuszy zewnętrznych zbierane są również przez nauczycieli, którzy współpracują z otoczeniem społeczno-gospodarczym i przekazywane są Dziekanowi. Studenci Wydziału Bioinżynierii Zwierząt, oprócz oceny zajęć dydaktycznych w formie anonimowej ankiety, mają możliwość zwrotnego przekazywania swoich uwag nt. programu kształcenia w trakcie spotkań z opiekunem roku czy przedstawicielami władz Wydziału (również w formie zdalnej). Studenci, przedstawiciele samorządu studenckiego, są członkami wszystkich zespołów zaangażowanych na Wydziale w proces ewaluacji kształcenia. Opiniują proponowane zmiany w programach studiów i mogą wnioskować o dalsze zmiany. Dokumenty załączone do raportu samooceny potwierdzają rzeczywisty wpływ studentów na kształtowanie programu studiów na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii. Również nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku mogą występować z inicjatywami (np. zgłaszać przedmioty do wyboru) czy wnioskować o modyfikację programu studiów, np. w celu uatrakcyjnienia oferty dydaktycznej i/lub dostosowania jej do aktualnych osiągnięć naukowych czy wymogów prawnych.

Jakość kształcenia na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii nie była dotychczas poddawana ocenie przez Polską Komisję Akredytacyjną. Nie mniej, Uczelnia wykorzystuje rekomendacje i sugestie wynikające z ocen parametrycznych prowadzonych przez PKA, na innych kierunkach studiów. Wnioski te są dyskutowane m.in. na zebraniach Uczelnianego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, w kontekście możliwości wdrożenia niektórych rekomendacji i dobrych praktyk na innych wydziałach Uczelni.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

W Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie oraz na Wydziale Bioinżynierii Zwierząt, któremu merytorycznie, organizacyjnie i administracyjnie podlega kierunek zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii, opracowano i wdrożono System Zapewniania Jakości Kształcenia. Zgodnie z obowiązującymi przepisami wyznaczone zostały osoby i zespoły osób sprawujące nadzór nad kierunkiem. W przejrzysty sposób określono ich kompetencje i odpowiedzialność w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia. Projektowanie, monitorowanie i zmiany programu studiów na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii są dokonywane na podstawie przyjętych procedur, z udziałem interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Program studiów zatwierdza Senat Uczelni w formie uchwały. Coroczne uchwały Senatu regulują zasady rekrutacji na wszystkie kierunki studiów prowadzonych w Uczelni, w tym na kierunek zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii. W uchwałach Senatu precyzyjnie określa się warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów na studia pierwszego i drugiego stopnia. Na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii prowadzona jest systematyczna ocena programu studiów przez Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz Zespół Programowy ds. kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii, w oparciu o wyniki analiz i danych obejmujących, m.in. wskaźniki ilościowe postępów i niepowodzeń studentów w uczeniu się i osiągnięciu efektów uczenia się, prace etapowe i dyplomowe, egzaminy dyplomowe, opinie zwrotne od nauczycieli akademickich, samorządu studenckiego i przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, uzyskiwanych również w warunkach ograniczonego funkcjonowania Uczelni ze względu na pandemię Covid-19. Uczelnia monitoruje losy zawodowe absolwentów. Wnioski wynikające z systematycznej oceny programów studiów, w której biorą udział studenci, nauczyciele akademicy, pracodawcy i praktykodawcy oraz absolwenci, są wykorzystywane w procesie doskonalenia jakości kształcenia. Jakość kształcenia na kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii nie była dotychczas poddawana ocenie przez Polską Komisję Akredytacyjną.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Mając na celu kształtowanie etycznego podejścia studentów do zwierząt i szczególną troskę o zapewnienie zwierzętom dobrostanu za dobrą praktykę należy uznać wprowadzenie do programu studiów, licznych zajęć kształtujących wiedzę, umiejętności i kompetencje w tym zakresie (np. na pierwszym stopniu studiów: *etyczne aspekty hodowli i użytkowania zwierząt; etyka zawodowa; zoopsychologia; higiena i dobrostan zwierząt*, i na drugim stopniu studiów: *dobrostan w hodowli i użytkowaniu zwierząt; filozoficzno-etyczne aspekty relacji człowiek-zwierzę; wzbogacanie środowiska życia zwierząt*). Jest to działanie zgodne z zasadami odpowiedzialności społecznej, godne naśladowania na kierunkach studiów przygotowujących studentów do szeroko rozumianej pracy ze zwierzętami.

Zalecenia

---

5. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)

Nie dotyczy – jest to pierwsza ocena kierunku zwierzęta w rekreacji, edukacji i terapii, prowadzonego w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie.